दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

■ आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 — शुक्रवार, दि. ३० जानेवारी, २०२६ — ■ वर्ष - १ ■ अंक - १२७ ■ पाने - ४ — पुणे/पिंपरी-चिंचवड

सुविचार

सुसंस्कार म्हणजे शिकवण नव्हे, तर आचरण आहे; घरातून मिळालेली मूल्ये माणसाला संकटातही चांगलेपणाने वागण्याची शिकवण आणि आयुष्याला अर्थ देतात.

किसान मोर्चाला स्थगिती

नाशिक : नाशिकहून मुंबईकडे निघालेल्या किसान लॉंग मार्चला अखेर स्थगिती देण्यात आली आहे. शहापूर-भातसा फाटा परिसरात मुक्काम ठोकून असलेल्या मोर्चेकऱ्यांची आज नाशिकचे जिल्हाधिकारी"आयुष प्रसाद" यांनी भेट घेतली. यावेळी जिल्हाधिकाऱ्यांनी मोर्चेकऱ्यांच्या मागण्यांबाबत शासन स्तरावर झालेल्या चर्चेची माहिती दिली तसेच त्यांचे अर्ज स्वीकारले. शासनाच्या आश्वासनानंतर किसान मोर्चाला स्थगिती दिली आहे.

सारांश वृत्त

बिबट्यांचा वावर रोखण्यासाठी पावले

जयपूर : गेल्या वर्षभरात जयपूरच्या निवासी वसाहतींमध्ये बिबट्याच्या हालचालीच्या सात घटना नोंदवल्या गेल्या आहेत, अशी माहिती राजस्थान विधानसभेला गुरुवारी देण्यात आली. भाजप आमदार कालीचरण सराफ यांनी उपस्थित केलेल्या प्रश्नाला उत्तर देताना वन आणि पर्यावरण मंत्री संजय शर्मा म्हणाले की, बिबट्यांना वस्तीच्या भागात जाण्यापासून रोखण्यासाठी वन विभागाने अनेक पावले उचलली आहेत. त्यांनी सांगितले की, २ डिसेंबर २०२४ रोजी दोन क्विक रिस्पॉन्स टीम्स स्थापन करण्यात आल्या होत्या आणि त्यांना २४ तास सतर्क ठेवण्यात आले आहे.

विमान कंपन्यांमध्ये वैमानिक 'पुरेसे'

नवी दिल्ली : नागरी विमान वाहतूक मंत्रालयाने गुरुवारी सांगितले की, देशांतर्गत विमान कंपन्यांमध्ये सध्याचे वैमानिक-विमान प्रमाण "पुरेसे" आहे. गेल्या महिन्यात इंडिगोमध्ये झालेल्या मोठ्या प्रमाणात झालेल्या अडथळ्यांच्या पार्श्वभूमीवरही हे टिप्पण्या आल्या आहेत. या अडथळ्यांमुळे वैमानिकांमधील थकवा दूर करण्यासाठी नवीन उड्डाण शुल्क नियमांचे पालन करण्यासाठी अपुरे नियोजन यासह अनेक घटकांचा समावेश आहे. डीजीसीएच्या नियमांनुसार, प्रत्येक विमानात फ्लाइट क्रू आणि केबिन क्रूची संख्या तीन क्रूच्या संचांपेक्षा कमी नसावी.

चंदीगडमधील शाळांना बॉम्बची धमकी

चंदीगड : बुधवारी बॉम्बच्या धमकीचे ईमेल मिळाल्यानंतर चंदीगडमधील काही शाळा रिकामी करण्यात आल्या, असे पोलिसांनी सांगितले. पोलिस शाळेच्या परिसरात पोहोचले आणि त्यांनी शैक्षणिक संस्थांची कसून झडती घेतली. विद्यार्थ्यांना आणि कर्मचाऱ्यांना बाहेर काढण्यात आले आणि शाळांभोवती सुरक्षा वाढवण्यात आली असल्याचेही त्यांनी सांगितले.

शासकीय इतमामात अंत्यसंस्कार; भावूक वातावरणात अखेरचा निरोप

अजित पवार अनंतात विलिन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : महाराष्ट्राचे लोकनेते, लाडके दादा, लोकप्रिय उपमुख्यमंत्री अजित पवार पंचतत्त्वात विलीन झाले. अजित पवार यांच्यावर बारामतीच्या विद्याप्रतिष्ठानच्या प्रांगणात शासकीय इममामात अंत्यसंस्कार करण्यात आले. बारामतीच्या मातीतून तयार झालेलं नेतृत्व, महाराष्ट्राच्या गावखेड्यात पायाला भिंगरी लावून फिरणारे वादळ आज बारामतीच्याच मातीत शांत झाले. पार्थ पवार, जय पवार यांनी अजित पवारांच्या पार्थिवाला मुखाग्नी दिला. लाखोंचा जनसमुदाय, अजित पवार अमर रहेच्या घोषणा अन् कुटुंबीय, नेते, कार्यकर्त्यांनी केलेला आक्रोश.. अशा भावुक वातावरणात अजित पवार यांना साश्रु नयनांनी अखेरचा निरोप देण्यात आला. उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांना सलामी देऊन शासकीय मानवंदना देण्यात आली.

बारामती येथील विद्या प्रतिष्ठान मैदानावर राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाच्या (एनसीपी) प्रमुखांच्या अंत्यसंस्काराला केंद्रीय मंत्री अमित शहा, नितीन गडकरी, माजी केंद्रीय मंत्री शरद पवार आणि भाजप अध्यक्ष नितीन नबीन उपस्थित होते. यावेळी अजित पवार यांच्या पत्नी सुनेत्रा यांच्यासह मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे उपस्थित होते. अजित पवार यांच्या चुलत बहिणी, बारामतीच्या लोकसभा सदस्या सुप्रिया सुळे आणि राष्ट्रवादी काँग्रेसचे कार्यकारी अध्यक्ष आणि माजी केंद्रीय मंत्री प्रफुल्ल पटेल हे देखील उपस्थित होते. अजित पवार यांना अखेरचा निरोप देण्यासाठी गोव्याचे मुख्यमंत्री प्रमोद सावंत, मनसे अध्यक्ष राज ठाकरे, केंद्रीय मंत्री मुरलीधर मोहोळ, चंद्रशेखर बावनकुळे, माजी मुख्यमंत्री सुशीलकुमार शिंदे, अभिनेता रितेश देशमुख यांच्यासह अनेक दिग्गज नेते, कलाकार, उद्योजक मंडळी उपस्थित होती.

बुधवारचा दिवस अख्ख्या महाराष्ट्रासाठी दुःखद बातमी घेऊन उगवला. बारामतीमध्ये प्रचारासाठी येत असताना अजित पवार यांच्या विमानाचा अपघात झाला ज्यामध्ये त्यांचा दुर्दैवी अंत झाला. अजित पवार यांच्या निधनाची बातमी पसरताच बारामतीसह महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यात शोककळा पसरली. पुणे, बारामतीसह प्रत्येक जिल्ह्यातील बाजारपेठा बंद झाल्या. त्यांच्या गावात काटेवाडीत चुलही पेटली नाही, प्रत्येकजण हळहळ व्यक्त करत जणून घरातीलच व्यक्ती गेल्याची भावना व्यक्त करत होता.

आज अजित पवार यांना अखेरचा निरोप देण्यासाठी बारामतीमध्ये कालपासूनच कार्यकर्ते, नेत्यांनी गर्दी केली होती. महाराष्ट्रभरातून, गावागावातील तरुण, वयोवृद्ध, महिलांनी भरलेल्या गाड्यांचे ताफे बारामतीकडे रवाना झाले. अजित पवार यांचे निवासस्थान असलेल्या काटेवाडीमधून त्यांची अंत्ययात्रा विद्याप्रतिष्ठानच्या दिशेने निघाली.

यावेळी जमलेला लाखोंचा समुदाय, आमचा नेता गेला, लाडका दादा गेला, अजित पवार परत या, अजित पवार अमर रहे, बारामतीचा बाप गेला.. अशा घोषणा देत अश्रु ढाळत होता.

आज सकाळी अजितदादांचं पार्थिव त्यांच्या काटेवाडी गावातील निवासस्थानी आणण्यात आले. अजितदादांच्या शेवटच्या दर्शनासाठी हजारो बारामतीकरांनी गर्दी केली होती. त्यानंतर अजितदादांची ट्रकमधून अंत्ययात्रा विद्या प्रतिष्ठानच्या मैदानाकडे निघाली. यावेळी रस्त्याच्या दुतर्फा नागरिकांची गर्दी होती.

कायमच सक्रिय असणारे, वेळ पाळणारे आणि कामात व्यस्त असणाऱ्या अजितदादांचे पार्थिव मैदानात आल्यानंतर उपस्थितांच्या अश्रूंचा बांध फुटला. अजितदादांच्या पार्थिवावर अंत्यसंस्कार करण्याआधीचे विधी पार्थ आणि जय यांनी केले. विधी पूर्ण झाल्यानंतर जय पवार हे अजितदादांच्या पाया पडले आणि त्यांना मिठी मारली. मन हेलावणारे हे दृष्य पाहून उपस्थितांच्या डोळ्यात पाणी आले. अजित पवार बुधवारी बारामतीला येणार होते. मात्र, बारामती विमानतळाच्या धावपट्टीवर लँडिंग करताना विमानाचा भीषण अपघात झाला आणि मोठ्या स्फोटात अजितदादांसह सहा जणांनी आपले प्राण गमावले. या घटनेने केवळ राजकीय क्षेत्रच नव्हे, तर सर्वसामान्य जनताही सुन्न झाली आहे.

अपघातग्रस्त विमानाचा ब्लॅक बॉक्स सापडला

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : बारामतीजवळ झालेल्या लियरजेट ४५ विमान अपघातातील विमानाचा ब्लॅक बॉक्स शोधून काढण्यात तपास यंत्रणांना यश आले आहे. नागरी विमान अपघात तपास ब्युरोच्या धिकाऱ्यांनी ही माहिती दिली. ब्लॅक बॉक्स मिळाल्यामुळे अपघात नेमका कशामुळे झाला, याबाबतच्या तपासाला आता महत्त्वाची तांत्रिक दिशा मिळणार आहे.

अपघातानंतर घटनास्थळी मोठ्या प्रमाणावर शोधमोहीम राबवण्यात आली होती. विमानाच्या अवशेषांमधून फ्लाइट डेटा रेकॉर्डर आणि कॉकपिट व्हॉइस रेकॉर्डर सुरक्षित अवस्थेत सापडल्याचे अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले. या दोन्ही उपकरणांमधील माहितीच्या आधारे विमानाच्या शेवटच्या काही मिनिटांतील उड्डाणस्थिती, वेग, उंची, इंजिनची कार्यक्षमता तसेच वैमानिकांमधील संभाषणाचा तपशील समोर येणार आहे.

नागरी विमान वाहतूक मंत्रालयाने तपास वेळेत आणि पारदर्शक पद्धतीने पूर्ण केला जाईल, असे आश्वासन दिले आहे. ब्लॅक बॉक्समधील माहिती विशेष प्रयोगशाळेत तपासली जाणार असून त्यानंतर प्राथमिक अहवाल सादर केला जाईल. हवामान, तांत्रिक बिघाड, मानवी चूक किंवा इतर कोणतेही संभाव्य कारण होते का, याचा सखोल अभ्यास केला जाणार आहे.

घरकाम करणाऱ्यांना किमान वेतनाची जनहित याचिका

सर्वोच्च न्यायालयाने सुनावणीच नाकारली

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : घरकाम करणाऱ्या कामगारांसाठी व्यापक कायदेशीर संरचना आणि किमान वेतनाची अंमलबजावणी करण्याच्या जनहित याचिकेवर सुनावणी करण्यास सर्वोच्च न्यायालयाने गुरुवारी नकार दिला. न्यायालयाने म्हटले की केंद्र आणि राज्यांना विद्यमान कायद्यांमध्ये सुधारणा करण्याचा विचार करण्यास सांगणारा रिट जारी करता येणार नाही.

सरन्यायाधीश सूर्यकांत आणि न्यायमूर्ती जॉयमाल्या बागची यांच्या खंडपीठाने आपल्या आदेशात घरगुती कामगारांच्या दुर्दशेची कबुली दिली, परंतु न्यायपालिकेला कायदे करण्याचे अधिकार नाहीत. खंडपीठाने

म्हटले की, "कायदेमंडळाला योग्य कायदा करण्यास सांगितले जात नाही तोपर्यंत कोणताही अंमलबजावणीयोग्य हुकूम किंवा आदेश जारी केला जाऊ शकत नाही."

न्यायालयाने कामगार संघटनांवर कडक टीका केली आणि औद्योगिक विकासाला बाधा पोहोचवण्याची जबाबदारी त्यांच्यावर टाकली. सरन्यायाधीश सूर्यकांत म्हणाले, "कामगार संघटनांमुळे देशभरातील पारंपारिक उद्योग बंद पडले आहेत. हे संघटनांचे नेते औद्योगिक वाढ थांबविण्यात मोठ्या प्रमाणात जबाबदार आहेत."

साथीच्या काळात अनेक घरकामगार, विशेषतः महिला, असंघटित आणि सुरक्षिततेच्या अभावामुळे अत्यंत असुरक्षित परिस्थितीत काम करीत आहेत. वरिष्ठ वकील राजू रामचंद्रन यांनी याचिकेत सांगितले की, अनेक आशियाई देशांमध्ये घरकामगारांना किमान सेवा अटींसह कायदेशीर संरक्षण दिले जाते, जे भारतात अद्याप प्रभावीपणे लागू झालेले नाही. न्यायालयाने याचिकाकर्त्यांना सूचित केले की ते घरगुती कामगारांच्या दुर्दशेवर प्रकाश टाकू शकतात, परंतु सर्वोत्तम उपाययोजना राज्य आणि केंद्र सरकारकडे आहे.

खंडपीठाने म्हटले की, "पत्रव्यवहारावरून असे दिसून आले आहे की राज्ये यावर सक्रिय विचार करत आहेत आणि शोषण रोखण्यासाठी योग्य यंत्रणा तैनात करण्याची तयारी आहेत."

कामगारांचे शोषण ही खरी समस्या असली तरी न्यायालयाने कामगार संघटनांमुळे देशाच्या औद्योगिकीकरणावर होणारा परिणाम अधोरेखित केला. सरन्यायाधीश म्हणाले की, "एकदा किमान वेतन लागू झाल्यानंतर संघटना प्रत्येक घराला खटल्यात ओढतील, ज्यामुळे घरगुती रोजगार व्यवस्थेवर विपरीत परिणाम होऊ शकतो," अशी शक्यता त्यांनी मांडली. न्यायमूर्ती बागची यांनी सांगितले की घरकामगार विद्यमान कल्याणकारी योजनांमध्ये आधीच समाविष्ट आहेत, जसे की असंघटित कामगार सामाजिक सुरक्षा कायदा, ज्यामुळे संरक्षणाची काही अंशी व्यवस्था आहे. खंडपीठाने अधोरेखित केले की, "कायदेशीर प्रार्थना जरी चांगल्या हेतूने केली असली तरी त्याचे प्रत्यक्ष अंमलबजावणी परिणाम अवांछित असू शकतात."

गगन प्रणाली नसल्याचा प्राथमिक तपासात खुलासा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : बारामती येथे झालेल्या विमान अपघाताच्या प्राथमिक तपासणीत संबंधित चार्टर्ड विमानात भारताची उपग्रह-आधारित नेव्हिगेशन ऑगमेंटेशन प्रणाली 'गगन' बसवलेली नसल्याचे समोर आले आहे. या निष्कर्षामुळे अपघाताच्या तपासात एक महत्त्वाचा तांत्रिक पैलू समोर आला असला, तरी यालाच अपघाताचे कारण मानणे अकाली ठरेल, अशी स्पष्ट भूमिका तपास यंत्रणांनी घेतली आहे.

प्राथमिक तपासाशी संबंधित अधिकाऱ्यांच्या माहितीनुसार, अपघातग्रस्त लिअरजेट ४५ हे विमान जून २०२१ च्या सुरुवातीला भारतात नोंदणीकृत झाले होते. नवीन नोंदणीकृत विमानांसाठी उपग्रह-

आधारित नेव्हिगेशन आणि अचूक उतरणी प्रणाली अनिवार्य करण्याची नियामक मुदत त्यानंतर लागू झाली होती. त्यामुळे या विमानावर गगन प्रणाली बसवणे कायदेशीरदृष्ट्या बंधनकारक नव्हते. मात्र, शेवटच्या टप्प्यातील उतरणीच्या वेळी परिस्थितीजन्य जागरूकता आणि अचूक मार्गदर्शनावर या प्रणालीच्या अनुपस्थितीचा काही परिणाम झाला का, याचा तपास आता सुरू आहे.

गगन ही भारतीय विमानतळ प्राधिकरण आणि भारतीय अंतराळ संशोधन संस्थेने संयुक्तपणे विकसित केलेली प्रणाली असून, ती जागतिक स्थान निर्धारण प्रणालीच्या सिग्नलची अचूकता आणि विश्वासार्हता वाढवते. विशेषतः ज्या विमानतळांवर इन्स्ट्रुमेंट लँडिंग सिस्टीमसारख्या जमिनीवर आधारित साधनांचा अभाव आहे, तेथे ही प्रणाली महत्त्वाची ठरते. पुणे जिल्ह्यातील बारामती विमानतळावर अशी यंत्रणा नसल्याने कमी दृश्यमानतेच्या परिस्थितीत उपग्रह-आधारित नेव्हिगेशन अधिक उपयुक्त ठरते. विमान वाहतूक क्षेत्रातील सूत्रांच्या माहितीनुसार, अपघाताच्या वेळी हवामान प्रतिकूल होते आणि दृश्यमानताही मर्यादित होती. अशा परिस्थितीत वैमानिक सामान्यतः विमानातील एव्हियोनिक्स प्रणाली, निर्धारित उतरणी प्रक्रिया आणि उपलब्ध नेव्हिगेशन सहाय्यांवर अवलंबून राहतात. गगन प्रणाली नसल्याने उतरणीसाठी उपलब्ध अचूक पर्यायांची संख्या मर्यादित झाली असण्याची शक्यता तपासली जात आहे. मात्र, केवळ या कारणामुळे अपघात झाला, असे ठामपणे म्हणता येणार नाही, असे अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले आहे.

अपघातानंतर नागरी उड्डयन महासंचालनालय आणि विमान अपघात तपास ब्युरोची पथके घटनास्थळी दाखल झाली. विमानाचे अवशेष सुरक्षित करण्यात आले असून उड्डाण माहिती नोंदवही आणि कॉकपिट संवाद नोंदवही दोन्ही सापडल्या आहेत. या नोंदवहींच्या विश्लेषणातून उड्डाणाच्या शेवटच्या मिनिटांतील विमानाची कामगिरी, वैमानिकांची कृती आणि नियंत्रण यंत्रणांशी झालेला संवाद यांचा तपशील समोर येण्याची अपेक्षा आहे.

साध्वी प्रेम बाईसा यांचा संशयास्पद मृत्यू

जोधपूर : राजस्थानमधील प्रसिद्ध कथावाचक साध्वी प्रेम बाईसा यांचा संशयास्पद परिस्थितीत मृत्यू झाल्याने जोधपूरमध्ये मोठी खळबळ उडालीय. श्वास घेण्यास त्रास होऊ लागल्याने त्यांना आश्रमातून रुग्णालयात नेण्यात आले, मात्र डॉक्टरांनी त्यांना मृत घोषित केले. निधनाच्या चार तासानंतर त्यांच्या इन्स्टाग्राम अकाऊंटवरून एक धक्कादायक पोस्ट करण्यात आली, ज्यात 'हा माझा शेवटचा दिवस' असल्याचे नमूद करत न्यायाची मागणी केलीय. खासदार हनुमान बेनीवाल यांनी या प्रकरणाच्या उच्चस्तरीय चौकशीची मागणी केली असून, शवविच्छेदन अहवालानंतरच या मृत्यूमागचे नेमके रहस्य उलगडेल.

जि.प. निवडणूक कार्यक्रमात बदल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : राष्ट्रवादी काँग्रेसचे नेते आणि राज्याचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या निधनामुळे राज्यात तीन दिवसांचा दुखवटा जाहीर करण्यात आला असून, त्याचा परिणाम जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती निवडणुकांच्या कार्यक्रमावर झाला आहे. या पार्श्वभूमीवर राज्य निवडणूक आयोगाने उर्वरित निवडणूक टप्प्यांमध्ये बदल जाहीर केला आहे.

राज्यातील १२ जिल्हा परिषदांतील आणि त्यांअंतर्गत असलेल्या १२५ पंचायत समित्यांच्या सार्वत्रिक निवडणुकांसाठी १३ जानेवारी २०२६ रोजी निवडणूक कार्यक्रम जाहीर करण्यात आला होता. त्यानुसार नामनिर्देशनपत्र दाखल करणे, नामनिर्देशनपत्र मागे घेणे, चिन्ह वाटप

तसेच अंतिम उमेदवारांची यादी प्रसिद्ध करण्याची प्रक्रिया पूर्ण झाली आहे. मात्र मतदान, मतमोजणी आणि निवडून आलेल्या सदस्यांची नावे राजपत्रात प्रसिद्ध करणे हे टप्पे अद्याप बाकी होते.

मूळ कार्यक्रमानुसार ५ फेब्रुवारी २०२६ रोजी मतदान आणि ७ फेब्रुवारी २०२६ रोजी मतमोजणी होणार होती. मात्र सुधारित कार्यक्रमानुसार आता ५ फेब्रुवारीऐवजी ७ फेब्रुवारी २०२६ रोजी मतदान होईल, तर ७ फेब्रुवारीऐवजी ९ फेब्रुवारी २०२६ रोजी मतमोजणी घेतली जाणार आहे, असे राज्य निवडणूक आयोगाने स्पष्ट केले आहे.

दरम्यान, सर्वोच्च न्यायालयाने या निवडणुकांसाठी ३१ जानेवारी २०२६ नंतर केवळ दोन आठवड्यांचीच मुदतवाढ दिली आहे. अशा स्थितीत २८ जानेवारी २०२६ रोजी अजित पवार यांचे बारामती येथे अपघाती निधन झाले. त्यानंतर राज्य सरकारने २८ ते ३० जानेवारी २०२६ या कालावधीत राज्यात दुखवटा जाहीर केला.

या दुखवट्याचा विचार करून निवडणूक प्रक्रियेतील उर्वरित टप्प्यांमध्ये आवश्यक बदल करण्यात आले आहेत. त्यानुसार संबंधित जिल्हाधिकारी सुधारित निवडणूक कार्यक्रमाची अधिकृत सूचना ३१ जानेवारी २०२६ रोजी प्रसिद्ध करणार आहेत, असेही आयोगाकडून सांगण्यात आले आहे.

अजित पवार यांचा राजकीय वारसदाराचा प्रश्न ऐरणीवर

सुनेत्रा पवार यांना उपमुख्यमंत्री करण्याची लोकभावना

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या निधनानंतर राज्याच्या राजकारणात विशेषतः राष्ट्रवादी काँग्रेसमध्ये उलथापालथ झाली आहे. पक्षावर एकहाती पकड असलेले आणि संघटना, सत्ता तसेच रणनीती या तिन्ही पातळ्यांवर प्रभाव टाकणारे दादा अचानक काळाच्या पडद्याआड गेल्याने निर्माण झालेली पोकळी भरून काढणे हे राष्ट्रवादीपुढील मोठे आव्हान ठरले आहे. या पार्श्वभूमीवर खासदार सुनेत्रा पवार यांना उपमुख्यमंत्री करावे, अशी जनभावना व्यक्त होत आहे.

अजित पवारांच्या निधनानंतर उपमुख्यमंत्रिपद रिक्त झाले असून, पुढील सहा महिन्यांत बारामती विधानसभा मतदारसंघात पोटनिवडणूक घ्यावी लागणार आहे. याच पार्श्वभूमीवर राज्यसभेच्या खासदार सुनेत्रा पवार यांना पुढे आणण्याची मागणी जोर धरू लागली आहे. सुनेत्रा पवार यांना राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या हंगामी अध्यक्षपदी नेमावे आणि त्यांनी बारामतीची पोटनिवडणूक लढवून उपमुख्यमंत्रिपद स्वीकारावे, अशी भूमिका पक्षातील एका प्रभावी गटाकडून मांडली जात असल्याची माहिती सूत्रांनी दिली.

दरम्यान, राष्ट्रवादीचे ज्येष्ठ नेते प्रफुल पटेल आणि छगन भुजबळ यांनी सुनेत्रा पवार यांची भेट घेऊन सविस्तर चर्चा केली. विधानसभेचे उपसभापती नरहरी झिरवाळ यांनी उघडपणे सुनेत्रा पवार यांनाच उपमुख्यमंत्री करण्याची मागणी केली आहे. अजित पवारांचे पुत्र पार्थ आणि जय पवार हे थेट सक्रिय राजकारणात नसले तरी संघटनात्मक पातळीवर पडद्यामागून काम करत असल्याचे मानले जाते. मात्र, त्यांचा अनुभव मर्यादित असल्याने सध्या नेतृत्वासाठी सुनेत्रा पवार यांचे नाव पुढे येत आहे. याच वेळी राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या दोन्ही गटांच्या संभाव्य एकीकरणाची चर्चाही पुन्हा केंद्रस्थानी आली आहे. अजित पवार स्वतः एकीकरणासाठी आग्रही होते, असे पक्षातील काही नेते सांगतात. शरद पवार यांच्या वाढदिवशी दोन्ही राष्ट्रवादी एकत्र आणण्याची त्यांची इच्छा होती, मात्र ती प्रत्यक्षात येऊ शकली नाही. अजित पवारांच्या निधनानंतर पुन्हा एकदा शरद पवारांच्या नेतृत्वाखाली एकत्र येण्याचा पर्याय चर्चेत आहे. मात्र, महायुतीमध्ये सत्तेत असलेले आणि अजित पवारांसोबत गेलेले नेते ही भूमिका स्वीकारतील का, याबाबत साशंकता आहे.

या सर्व घडामोडींमध्ये भाजपची भूमिका निर्णायक ठरण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी राष्ट्रवादीच्या नेत्यांशी चर्चा करून पुढील दिशा ठरवली जाईल, असे स्पष्ट केले आहे. केंद्र आणि राज्यात सत्तेत असलेल्या भाजपकडून राष्ट्रवादीच्या भविष्यातील नेतृत्वाबाबत तोलामोलाची भूमिका घेतली जाऊ शकते, अशी चर्चा राजकीय वर्तुळात आहे. राष्ट्रवादी काँग्रेससमोर नेतृत्व, एकीकरण आणि सत्तासमीकरण असे आव्हान असून, सुनेत्रा पवार याच त्यातून मार्ग काढतील, असे मानले जाते.

नवीन एच-१बी व्हिसावर बंदी?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

वॉशिंग्टन : अमेरिकेतील टेक्सास राज्याने घेतलेल्या एका महत्त्वाच्या निर्णयामुळे हजारो परदेशी कर्मचाऱ्यांमध्ये, विशेषतः भारतीय व्यावसायिकांमध्ये, चिंतेचे वातावरण निर्माण झाले आहे.

टेक्सासचे रिपब्लिकन गव्हर्नर ग्रेग ॲबट यांनी पुढील वर्षी मे महिन्यापर्यंत नवीन एच-१बी व्हिसा जारी करण्यावर तात्काळ बंदी घालण्याचे आदेश दिले आहेत. पहिल्या टप्प्यात ही बंदी राज्यातील सरकारी कार्यालये आणि सार्वजनिक विद्यापीठांमध्ये लागू केली जाणार असून, याचा थेट परिणाम सुमारे १५ हजार भारतीय कर्मचाऱ्यांवर होण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे.

या निर्णयाअंतर्गत टेक्सास वर्कफोर्स कमिशनने राज्यातील सर्व विभाग, शासकीय संस्था आणि विद्यापीठांना २७ मार्चपर्यंत एच-१बी व्हिसाधारकांचा सविस्तर डेटा सादर

करण्याचे निर्देश दिले आहेत. यामध्ये कर्मचाऱ्यांची संख्या, त्यांची नेमणूक, कामाचे स्वरूप आणि वेतनरचना यांचा समावेश आहे. 'अमेरिका फर्स्ट' धोरणाच्या चौकटीत व्हिसाचा कथित गैरवापर रोखण्यासाठी आणि स्थानिक नागरिकांच्या रोजगाराच्या संधी सुरक्षित करण्यासाठी हे पाऊल उचलण्यात आल्याचे राज्य सरकारकडून सांगण्यात येत आहे. भविष्यात एच-१बी व्हिसाच्या नूतनीकरणावरही निर्बंध येण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्यामुळे टेक्सासमध्ये कार्यरत असलेल्या भारतीय आयटी व्यावसायिकांमध्ये अस्वस्थता वाढली आहे. विशेषतः शिक्षण, संशोधन, आरोग्य आणि माहिती-तंत्रज्ञान क्षेत्रातील अनेक भारतीय कर्मचारी थेट या निर्णयाच्या कक्षेत येणार आहेत.

संपादकीय

रुपयाची घसरण आणि जागतिक सत्तासंघर्षाची छाया

रुपयाची सतत घसरण ही चलन बाजारातील चढउतार राहिलेली नाही. ती भारताच्या जागतिक स्थानाची जागा दर्शवत आहे. जागतिक राजकारण, सामरिक शक्ती आणि धोरणात्मक मर्यादा यांचा थेट परिणाम चलनावर होत असून, भारताची आर्थिक स्थिरता आणि जागतिक प्रभाव याबाबत प्रश्न उपस्थित झाला आहे.

रुपयाची घसरण ही चलन बाजारातील एक घटना असे म्हणता येणार नाही. २०२५ च्या आर्थिक सर्वेक्षणाने या प्रश्नाला व्यापक चौकट दिली आहे. रुपया कमजोर का होतो, याचे उत्तर महागाई, चालू खात्यातील तूट किंवा परकीय गुंतवणूक यापुरते मर्यादित राहत नाही; ते जागतिक राजकारण, सामरिक शक्ती आणि भारताच्या धोरणात्मक स्थानाशी जोडलेले आहे. रुपया हा अर्थव्यवस्थेचा आरसा मानला जातो, पण सध्या तो जागतिक सत्तासंघर्षातील भारताच्या मर्यादांचे प्रतिबिंब दाखवतो आहे. गेल्या दशकात भारताची आर्थिक वाढ सातत्याने झाली आहे. सेवा क्षेत्राचा विस्तार, डिजिटल अर्थव्यवस्थेची घोडदौड आणि परकीय चलन साठ्याची स्थिती या बाबी आत्मविश्वास देणाऱ्या आहेत. तरीही रुपया दबावाखाली राहतो, ही विसंगती लक्ष वेधून घेणारी आहे. आर्थिक सर्वेक्षण सांगते की जागतिक भांडवल आज फक्त आर्थिक आकड्यांकडे पाहत नाही. देशाची राजकीय भूमिका, सामरिक क्षमता आणि आंतरराष्ट्रीय निर्णयप्रक्रियेतला प्रभाव यांचा तितकाच विचार केला जातो. या निकषांवर भारत अजून निर्णायक ताकद म्हणून पुढे येत नाही, आणि त्याचा परिणाम चलनावर उमटतो. डॉलर आज जागतिक अर्थव्यवस्थेतील सर्वात सुरक्षित पर्याय ठरला आहे. युद्ध, व्यापारविवाद, निर्बंध आणि अनिश्चिततेच्या काळात गुंतवणूकदार डॉलरकडे वळतात. अशा वेळी उदयोन्मुख अर्थव्यवस्थांमधून भांडवल बाहेर जाणे स्वाभाविक ठरते. भारतालाही या प्रवाहाचा फटका बसतो. परकीय गुंतवणूक येते, पण ती स्थिर राहत नाही. ही चंचलता रुपयाच्या स्थैर्याला बाधा आणते. आर्थिक सर्वेक्षण रुपयाच्या कमजोरीकडे पूर्णतः नकारात्मक नजरेने पाहत नाही. कमजोर चलनामुळे निर्यातदारांना काही प्रमाणात स्पर्धात्मक लाभ मिळतो आणि आयातीवरील अनावश्यक दबाव कमी होतो. मात्र हा लाभ दीर्घकाळ टिकणारा नाही. भारताची ऊर्जा, तंत्रज्ञान आणि कच्च्या मालावरील आयात मोठ्या प्रमाणावर आहे. त्यामुळे रुपयाची घसरण महागाईच्या रूपाने सामान्य नागरिकांपर्यंत पोहोचते. चलनाचा फायदा आणि त्याची किंमत यातील ताण कायम राहतो. खरा मुद्दा भारताच्या जागतिक भूमिकेचा आहे. व्यापार नियम, पुरवठा साखळी, तंत्रज्ञान नियंत्रण किंवा आर्थिक निर्बंधांच्या चर्चांमध्ये भारत किती प्रभावी आहे, हा प्रश्न सातत्याने उपस्थित राहतो. भारत अनेकदा घडामोडींना प्रतिसाद देतो, दिशा ठरवणारा घटक बनत नाही. आर्थिक सर्वेक्षण याच प्रतिक्रियात्मक भूमिकेकडे बोट दाखवते. जागतिक बाजारपेठा आकड्यांपेक्षा ताकदीला अधिक महत्त्व देतात. भारत उत्पादन क्षेत्र मजबूत करण्याची भाषा अनेक वर्षांपासून करतो. तरीही अर्थव्यवस्थेचा मोठा भार सेवा क्षेत्रावर आहे. सेवा निर्यात महत्त्वाची असली, तरी जागतिक राजकारणात उत्पादन, तंत्रज्ञान आणि पुरवठा साखळी यांनाच अधिक वजन असते. चीनने ही बाब वेळेवर ओळखली आणि धोरणात्मक आघाडी घेतली. भारतालाही अशी दीर्घकालीन दिशा स्वीकारावी लागेल. अन्यथा रुपया कायम अस्थिरतेच्या छायेत राहण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. रिझर्व्ह बँक रुपयाला आधार देण्यासाठी बाजारात हस्तक्षेप करते, परकीय चलन साठ्याचा वापर करते. हे उपाय तात्पुरता दिलासा देतात, पण चलनाचे मूल्य या हस्तक्षेपांवर टिकत नाही. ते देशाच्या धोरणात्मक स्पष्टतेवर, आंतरराष्ट्रीय विश्वासार्हतेवर आणि दीर्घकालीन आर्थिक दिशेवर अवलंबून असते. या आघाडीवर भारताला अजून मोठी पायरी गाठायची आहे. रुपयाची घसरण अर्थव्यवस्थेच्या अपयशाचे थेट प्रमाण नाही, पण ती गंभीर इशारा नक्कीच आहे. आर्थिक ताकद असूनही सामरिक पकड अपुरी असल्यास तिचे प्रतिबिंब चलनात दिसते. जागतिक अस्थिरता वाढत असताना विकासदर पुरेसा ठरणार नाही. धोरणात्मक भूमिका, उत्पादनक्षमता आणि जागतिक सहभाग यांचा समन्वय साधणे अपरिहार्य ठरेल. शेवटी, रुपया हा चलनापेक्षा अधिक आहे. तो भारताच्या जागतिक स्थानाचे प्रतिक आहे. हा आरसा धूसर वाटत असेल, तर दोष बाजारपेठेपुरता मर्यादित नाही. भारताने स्वतःला जागतिक व्यवस्थेत कुठे उभे केले आहे, हा प्रश्न त्यामागे आहे. रुपयाचे भवितव्य सुरक्षित करायचे असेल, तर आर्थिक निर्णयांसोबतच सामरिक निर्णयही तितक्याच ठामपणे घ्यावे लागतील.

भारत–युरोप व्यापार करार : संधी आणि संकेत!

» जागतिक व्यापारातील अस्थिरतेच्या काळात भारत–युरोपीय संघ मुक्त व्यापार करार केवळ आर्थिक नव्हे, तर धोरणात्मक महत्त्वाचा ठरतो. अमेरिकेच्या संरक्षणवादी भूमिकेच्या पार्श्वभूमीवर भारताला या करारातून मिळणारे फायदे आणि त्यासोबतची आव्हाने सखोल विचाराची गरज अधोरेखित करतात.

जागतिक व्यापारव्यवस्था सध्या अस्थिरतेच्या टप्प्यावर उभी आहे. संरक्षणवाद, भौगोलिक राजकारण आणि महाशक्तींमधील तणाव यामुळे मुक्त व्यापाराची संकल्पनाच प्रश्नांकित होत असताना भारत आणि युरोपीय संघ यांच्यातील व्यापार कराराकडे केवळ आर्थिक नव्हे, तर धोरणात्मक निर्णय म्हणून पाहावे लागते. विशेष म्हणजे, अमेरिकेतील ट्रम्प प्रशासनाच्या व्यापारविषयक भूमिकेच्या पार्श्वभूमीवर भारत या करारातून तुलनेने फायदेशीर स्थितीत बाहेर पडत असल्याचे निरीक्षण महत्त्वाचे ठरते. युरोपीय संघ आणि भारत यांच्यातील व्यापार चर्चांचा इतिहास दीर्घ आहे. अनेक वर्षे अडकलेल्या वाटाघाटी अखेर निर्णायक टप्प्यावर येणे, हे बदलत्या जागतिक वास्तवाचे द्योतक आहे. अमेरिका आणि चीन यांच्यातील व्यापार संघर्ष, युक्रेन युद्धामुळे युरोपसमोर उभे राहिलेले ऊर्जा व पुरवठा साखळीचे प्रश्न आणि आशियातील वाढते आर्थिक केंद्र म्हणून भारताचा उदय या सर्व घटकांनी भारत–ईयू संबंधांना नवे परिमाण दिले आहे. या करारातील सर्वात महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे भारताला मिळणारी बाजारपेठेची मोठी दारे. युरोप हा उच्च क्रयशक्तीचा, स्थिर आणि नियमनाधिष्ठित बाजार आहे. भारतीय कापड, अभियांत्रिकी उत्पादने, औषधे, कृषी प्रक्रिया उत्पादने आणि सेवा क्षेत्रासाठी ही मोठी संधी आहे. शुल्क कपात, तांत्रिक अडथळ्यांचे सुलभीकरण आणि निर्यात प्रक्रियेत पारदर्शकता आल्यास भारतीय उद्योगांना आंतरराष्ट्रीय स्तरावर टिकून राहण्याची क्षमता वाढू शकते. याच वेळी, भारतासाठी हा करार केवळ निर्यातीपुरता मर्यादित नाही. तो भारताच्या औद्योगिक धोरणाचीही कसोटी आहे. युरोपीय कंपन्यांना भारतीय बाजारपेठेत अधिक प्रवेश मिळणार असल्याने स्पर्धा वाढणार आहे. मोटार उद्योग, रसायने, अन्नप्रक्रिया आणि लक्झरी वस्तूंच्या क्षेत्रात भारतीय उद्योगांवर दबाव येण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे 'मेक इन इंडिया'सारख्या उपक्रमांना प्रत्यक्ष उत्पादनक्षमता, कौशल्यविकास आणि तंत्रज्ञान उन्नतीची जोड देणे अपरिहार्य ठरेल. अमेरिकेच्या भूमिकेकडे पाहिले असता, ट्रम्प प्रशासनाने व्यापार करारांबाबत कायमच कडक आणि संरक्षणवादी भूमिका घेतली होती. आयात शुल्क वाढवणे, द्विपक्षीय करारांना प्राधान्य देणे आणि बहुपक्षीय संस्थांपासून दूर राहणे, हा त्या धोरणाचा गाभा होता. अशा स्थितीत युरोपला नवे विश्वासार्ह भागीदार हवे होते आणि भारतासाठी ही संधी ठरली. अमेरिकेच्या दृष्टीनेही भारत–ईयू करारात भारताला तुलनेने अधिक लाभ मिळत असल्याची कबुली ही भारताच्या वाढत्या आर्थिक महत्त्वाची पावती आहे. तथापि, या कराराचे सामाजिक आणि धोरणात्मक परिणामही तितकेच महत्त्वाचे आहेत. व्यापार करार म्हणजे केवळ आकड्यांचा खेळ नसतो. तो रोजगार, शेतकरी, लघुउद्योग आणि ग्राहकांवर थेट परिणाम करतो. युरोपीय नियम आणि मानके कठोर आहेत. पर्यावरण, कामगार हक्क आणि उत्पादन गुणवत्ता या बाबींमध्ये भारताला अधिक शिस्त पाळावी लागेल. हे दीर्घकालीनदृष्ट्या सकारात्मक असले, तरी अल्पकालीन टप्प्यात काही उद्योगांसाठी अडचणी निर्माण होऊ शकतात. सेवाक्षेत्राच्या बाबतीत भारताला विशेष लाभ होऊ शकतो.

माहिती तंत्रज्ञान, अभियांत्रिकी सेवा, सल्लागार सेवा आणि कौशल्याधारित रोजगारासाठी युरोपमध्ये संधी वाढू शकतात. मात्र, स्थलांतर आणि व्हिसा नियमांबाबत युरोपची भूमिका कितपत लवचिक राहते, यावर प्रत्यक्ष लाभ अवलंबून असेल. केवळ करारावर सही होणे पुरेसे नाही; त्याची अंमलबजावणी आणि प्रशासकीय समन्वय तितकाच महत्त्वाचा आहे. राजकीयदृष्ट्या पाहता, हा करार भारताला जागतिक व्यासपीठावर अधिक आत्मविश्वास देणारा आहे. बहुपक्षीयतेवर भर, नियमाधिष्ठित व्यापार आणि विश्वासार्ह भागीदारी यांचा संदेश भारत या माध्यमातून देत आहे. चीनच्या प्रभावाला संतुलित करण्यासाठीही युरोप आणि भारत यांची जवळीक महत्त्वाची ठरते.

त्यामुळे हा करार केवळ आर्थिक नव्हे, तर सामरिक निर्णयही आहे. एकंदरीत, भारत–युरोप व्यापार करार हा भारतासाठी संधींचा दरवाजा उघडणारा आहे, पण तो आपोआप समृद्धी घेऊन येणार नाही. त्यासाठी देशांतर्गत सुधारणा, उद्योगांची तयारी, शेतकरी आणि लघुउद्योगांचे संरक्षण आणि धोरणात्मक सातत्य आवश्यक आहे. अमेरिकेच्या बदलत्या भूमिकेच्या पार्श्वभूमीवर भारत या करारातून तुलनेने वरचढ ठरत असला, तरी या फायद्याचे दीर्घकालीन रूपांतर विकासात करण्याची जबाबदारी धोरणकर्त्यांवर आहे. संधी मोठी आहे; प्रश्न इतकाच की भारत ती कितपत शहाणपणाने साधतो.

पुणे शहर बंद! उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांना श्रद्धांजली म्हणून सर्व व्यवहार ठप्प

बारामती विमान अपघातात निधनानंतर पुणे व्यापारी पेठा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री आणि पुण्याचे पालकमंत्री अजित पवार यांचे बारामती परिसरात विमान अपघातात निधन झाल्याच्या दुःखद वृत्तानंतर गुरुवार, २९ जानेवारी २०२६ रोजी पुण्यात संपूर्ण शहरव्यापी बंद पाहायला मिळाला. शहरातील व्यापारी व नागरी व्यवहार ठप्प असताना पुणेकरांच्या मनात शोक, श्रद्धेय भावाचे वातावरण दिसून आले.

शहरातील प्रमुख व्यापारी पेठा, श्री छत्रपती शिवाजी मार्केट यार्डमधील घाऊक फळभाजी व भूसार बाजार, तसेच लक्ष्मी रस्ता, महात्मा फुले मंडई, तुळशीबाग, बाजीराव रस्ता, टिळक रस्ता यांसह शहराच्या अनेक भागातील बाजारपेठा आणि दुकाने सकाळपासून बंद ठेवण्यात आल्या. उपनगरातील मांजरी, मोशी, खडकी, उत्तमनगर या भागांतील उपबाजारही बंद होते, ज्यामुळे पुण्यात सकाळीपासून शुकशुकाटाचे दृश्य पाहायला मिळाले. शेतकऱ्यांनीही गुरुवारी शेतमाल विक्रीस पाठवली नाही. पुणे व्यापारी महासंघाने (FTAP) शहरभर व्यापारी दुकाने दिवसभर बंद ठेवण्याचा निर्णय घेतला आणि उपमुख्यमंत्री पवारांच्या निधनाचे "दुर्दैवी, दुःखद आणि अपरिमित नुकसान" असे वर्णन केले.

महासंघाचे अध्यक्ष फतेचंद रांका आणि सचिव महेंद्र पितळीया यांनी सांगितले की पवार यांनी व्यापारी वर्गाच्या हितासाठी नेहमी सकारात्मक दृष्टीने काम केले आणि त्यांच्या सेवा पुणे शहराच्या आर्थिक व सामाजिक विकासात महत्त्वपूर्ण ठरल्या. दुकाने बंद राहिल्याने सकाळपासून महत्त्वाच्या बाजार व रस्त्यांवर गर्दीचे वातावरण नाहीसे झाले आणि शहरात शुकशुकाट पसरले. दररोज सकाळी गर्दी असलेल्या भागांत आज शांतता दिसून आली. विविध संस्था, सार्वजनिक मंडळे आणि नागरिकांनी पवार यांच्या कार्यासाठी फलक व श्रद्धांजली संदेशांनी शहर सजवले होते.

अजितदादांच्या मृत्यूमुळे पुणे विद्यापीठाने वेळापत्रकात केला बदल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : राज्याचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांचं बुधवार (28 जानेवारी) रोजी झालेलं अकाली निधन शैक्षणिक क्षेत्रावरही परिणामकारक ठरलं आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने त्यांच्या निधनाच्या पार्श्वभूमीवर 28 आणि 29 जानेवारी 2026 रोजी होणाऱ्या हिवाळी सत्राच्या परीक्षांचे वेळापत्रक बदलले आहे.

विद्यापीठाच्या परीक्षा व मूल्यमापन विभागाचे संचालक डॉ. प्रभाकर देसाई यांनी सांगितलं की, बुधवारी त्यांच्या निधनामुळे राज्य सरकारने शासकीय सुटी जाहीर केली होती आणि त्यामुळे या दिवशीच्या दुपारच्या परीक्षांचा नियोजनानुसार फेरविचार करावा लागला. आता या दोन दिवसांच्या परीक्षांचे नवीन वेळापत्रक स्वतंत्रपणे जाहीर केले जाईल, असे त्यांनी स्पष्ट केले. तसेच उद्या (29 जानेवारी) अजित पवार यांचे अंत्यसंस्कार बारामतीत होणार असल्याने आणि राज्यभरातून मोठ्या संख्येने जनसमुदाय येण्याची शक्यता दिसत असल्यामुळे विद्यापीठाने दोन्ही दिवशीच्या परीक्षांचं पुनर्आयोजन करण्यात आलं आहे. यानंतर संबंधित अभ्यासक्रमांच्या परीक्षांचे फेरनियोजन करण्यात येणार आहे आणि नवीन वेळापत्रक पुढील दोन दिवसांत प्रसिद्ध केलं जाईल, हे विद्यापीठाने सांगितलं आहे. विद्यापीठाकडून याबाबतचं अधिकृत परिपत्रक विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध करून देण्यात येईल, त्यामुळे परीक्षेचा अभ्यासक्रम वेळापत्रकानुसार पुन्हा पाहण्याची गरज आहे. शोकाच्या पार्श्वभूमीवर सरकारने राज्यभरात दुःखवटा जाहीर केल्याने परीक्षा आणि इतर शैक्षणिक कार्यक्रमांमध्ये बदल होणे अपेक्षित होते.

फक्त एक क्लिक अन् 54 लाखांचा ज्येष्ठ नागरिकाला चुना!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : पुणे शहरात सायबर फसवणुकीचे प्रकार वाढत असून शेअर बाजारात गुंतवणुकीच्या नावाखाली मोठी आर्थिक फसवणूक झाल्याची घटना समोर आली आहे. अल्पावधीत जास्त परतावा मिळेल, असे आमिष दाखवून सायबर गुन्हेगारांनी 51 वर्षीय व्यक्तीची 53 लाख 87 हजार रुपयांची फसवणूक केल्याचा प्रकार उघड झाला आहे. या प्रकरणी मुंढवा परिसरातील पीडित व्यक्तीने दिलेल्या तक्रारीनुसार पुणे सायबर पोलीस ठाण्यात अज्ञात व्यक्तींविरोधात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, ही फसवणूक 10 नोव्हेंबर 2025 ते 24 डिसेंबर 2025 या कालावधीत घडली. या काळात सायबर गुन्हेगारांनी पीडित व्यक्तीशी संपर्क साधून शेअर बाजारात गुंतवणूक केल्यास मोठा नफा मिळवून देण्याचे आश्वासन दिले. सुरुवातीला विश्वास निर्माण करण्यासाठी काही बनावट नफ्याचे तपशील दाखवण्यात आले. त्यामुळे तक्रारदाराचा विश्वास बसला. यानंतर गुन्हेगारांनी वेगवेगळ्या बँक खात्यांमध्ये पैसे भरण्यास सांगितले. गुंतवणूक वाढवली तर नफा जास्त मिळेल, असे सांगून वेळोवेळी रक्कम जमा करून घेतली. या भूलथापांना बळी पडून तक्रारदाराने एकूण 53 लाख 87 हजार रुपये विविध खात्यांमध्ये ट्रान्सफर केले. काही दिवसांनी तक्रारदाराने नफ्यासह रक्कम परत मागितली असता आरोपींनी टाळाटाळ करण्यास सुरुवात केली.

पिंपरी-चिंचवड महापालिकेत राष्ट्रवादीला महापौरपद देणे हीच अजितदादांना खरी श्रद्धांजली

अरुण पवार यांची मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्याकडे अपेक्षा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड : शहराच्या जडणघडणीत आणि सर्वांगीण विकासात मोलाचे योगदान देणारे उपमुख्यमंत्री स्व. अजितदादा पवार यांना खरी श्रद्धांजली अर्पण करायची असेल, तर पिंपरी-चिंचवड महापालिकेचे महापौरपद राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाला देणे हाच योग्य आणि समर्पक निर्णय ठरेल, अशी अपेक्षा छत्रपती शिवाजी महाराज वनश्री वृक्षमित्र (महाराष्ट्र शासन) तसेच मराठवाडा जनविकास संघाचे संस्थापक-अध्यक्ष अरुण पवार यांनी व्यक्त केली आहे.

अरुण पवार म्हणाले की, सध्या राज्यात महायुतीचे सरकार सत्तेत असून स्व. अजितदादा पवार हे या महायुतीतील अत्यंत प्रभावी व दूरदृष्टी असलेले नेते होते. राज्याच्या राजकारणासोबतच विकास प्रक्रियेत त्यांचे योगदान उल्लेखनीय राहिले आहे. विशेषतः पिंपरी-चिंचवड शहराच्या औद्योगिक विकास, पायाभूत सुविधा, पाणीपुरवठा, रस्ते, शिक्षण आणि आरोग्य क्षेत्रातील अनेक महत्त्वाच्या कामांवर अजितदादा पवार यांची छाप स्पष्टपणे दिसून येते.

राजकारणात मतभेद असू शकतात; मात्र विकासासाठी काम करणाऱ्या नेत्याचा सन्मान हा सर्वपक्षीय असावा, असे मत व्यक्त करत अरुण पवार म्हणाले की, स्व. अजितदादा पवार यांनी शहरासाठी दिलेले योगदान लक्षात घेता त्यांच्या स्मृतीप्रित्यर्थ राष्ट्रवादी काँग्रेसला महापौरपद देणे हा सकारात्मक, सलोख्याचा आणि राजकीय परिपक्वतेचा संदेश देणारा निर्णय ठरेल.

असा निर्णय घेतल्यास महायुती सरकार विकासाला प्राधान्य देत असल्याचे अधोरेखित होईल आणि नागरिकांमध्येही सकारात्मक संदेश जाईल, असेही त्यांनी नमूद केले. याबाबत अरुण पवार यांनी मुख्यमंत्री देवेंद्रजी फडणवीस यांना ई-मेलद्वारे विनंती पत्र पाठवले असल्याची माहिती देण्यात आली आहे.

भाऊ, भाई, दादांचे पुणे झाले पोरके!

तीन दशकं पुण्याचा कारभार हाताळणाऱ्या तीन नेत्यांच्या निधनाने शहराच्या राजकारणात मोठी पोकळी; आता 'पुण्याचा कारभारी कोण?'

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : गेल्या तीन दशकांत पुण्याच्या राजकारणावर ठसा उमटवणारे भाऊ, भाई आणि दादा म्हणजेच सुरेश कलमाडी, गिरीष बापट आणि अजित पवार हे तिन्ही दिग्गज नेते अवघ्या दोन वर्षांच्या कालावधीत काळाच्या पडद्याआड गेल्याने पुण्याचे राजकारण आज पोरके झाले आहे. या तिघांनी वेगवेगळ्या टप्प्यांवर पुण्याचा कारभार आपल्या हातात ठेवला होता. त्यांच्या जाण्याने शहराच्या राजकीय वर्तुळात मोठी पोकळी निर्माण झाली असून, आता पुण्याचा कारभारी कोण, याची चर्चा रंगू लागली आहे.

सन १९९२ पर्यंत पुण्याच्या राजकारणात काँग्रेसचे विठ्ठलराव गाडगीळ आणि जयंतराव टिळक यांचे स्वतंत्र गट प्रभावी होते. मात्र, त्याच वर्षी झालेल्या महापालिका निवडणुकीत सुरेश कलमाडी यांचे समर्थक मोठ्या संख्येने निवडून आल्याने परिस्थिती बदलली. गाडगीळ आणि टिळक गटातील अनेक ज्येष्ठ नगरसेवकांनीही कलमाडी यांचे नेतृत्व मान्य केले. राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धेच्या आयोजनामुळे कलमाडींच्या 'कारभारीपणावर' शिक्कामोर्तब झाले. जवळपास दहा वर्षे निर्विवाद आणि त्यानंतर पाच वर्षे अजित पवारांसोबतच्या भागीदारीत त्यांनी पुण्यावर पकड ठेवली. मात्र, २०१४ मध्ये काँग्रेसकडून निलंबन झाल्यानंतर त्यांचा राजकीय अस्त मावळला आणि गेल्याच महिन्यात त्यांचे निधन झाले.

अजित पवार यांनी १९९७ मध्ये पिंपरी-चिंचवड महापालिकेचा ताबा मिळवत स्वतःचे कारभारीपण सिद्ध केले. २००२ नंतर त्यांनी पुण्याच्या राजकारणात लक्ष घातले असले तरी सुरुवातीला त्यांना दुय्यम भूमिका स्वीकारावी लागली. मात्र, २००७ मध्ये भाजप आणि शिवसेनेला सोबत घेत 'पुणे पॅटर्न' राबवत त्यांनी काँग्रेसला एकटे पाडले आणि पुढील सात वर्षे पुण्याचे कारभारीपद आपल्या हातात ठेवले. २०१४ च्या विधानसभा निवडणुकीनंतर गिरीष बापट मंत्री आणि पुण्याचे पालकमंत्री झाले. महापालिकेत राष्ट्रवादीची सत्ता असतानाही बापटांचा शब्द अंतिम मानला जाऊ लागला. २०१७ च्या निवडणुकीत भाजपचे ९७ नगरसेवक निवडून आल्याने त्यांच्या कारभारीपणावर शिक्कामोर्तब झाले. मात्र, २०२३ मध्ये प्रकृतीच्या कारणाने त्यांचे निधन झाले आणि पुणे पुन्हा नेतृत्वशून्य झाले.

२०१९ मध्ये अजित पवार पालकमंत्री झाल्यावर त्यांनी पुन्हा पुण्याची सूत्रे हाती घेतली. मात्र, अलीकडील निवडणुकांत पुणे व पिंपरी-चिंचवडमध्ये अपेक्षित यश न मिळाल्याने नवे नेतृत्व येणार हे स्पष्ट झाले होते. त्याच दरम्यान अजित पवारांचे निधन झाल्याने ही पोकळी अधिकच गडद झाली आहे.

कारभारीपण सिद्ध करावे लागणार

● केंद्रात राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ आणि राज्यात मंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्याकडे पुण्याचे संभाव्य कारभारी म्हणून पाहिले जात असले, तरी त्यांना आपली पकड सिद्ध करावी लागणार आहे. पिंपरी-चिंचवडमध्येही महेश लांडगे आणि शंकर जगताप यांच्यात स्पर्धा आहे. पुण्याला पुढचा कारभारी कोण मिळणार, याचे उत्तर काळच देईल, अशीच चर्चा सध्या पुणेकरांमध्ये सुरू आहे.

निलेश लंके आणि अमोल मिटकरींचा आक्रोश, दोघांनी फोडला टाहो

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : राज्याचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांचं विमान अपघातात निधन झालं. २८ जानेवारी रोजी सकाळी ही घटना घडली. अजित पवार हे एका खासगी विमानाने मुंबईवरून बारामतीला जात असताना विमानाच्या लँडिंग दरम्यान विमानाचा अपघात झाला. या अपघातामध्ये अजित पवार यांच्यासह सहा जणांचा मृत्यू झाला आहे.

अजित पवार यांच्या अपघाती निधनामुळे अनेक कार्यकर्त्यांच्या डोळ्याच्या कडा पाणावल्या आहेत. अनेक नेते ढसाढसा रडत आहेत. राष्ट्रवादी काँग्रेस (अजित पवार) पक्षाचे आमदार अमोल मिटकरी आणि खासदार निलेश लंके यांनी तर आक्रोश करत टाहो फोडला आहे. अमोल मिटकरी आणि निलेश लंके या दोघांचाही आक्रोश मन हेलावून टाकणारा होता. अजित पवार यांचं अंतिम दर्शन घेतल्यानंतर निलेश लंके आणि अमोल मिटकरी ढसाढसा रडले आहेत. अजित पवार यांच्या अपघाती मृत्यूनंतर सुप्रिया सुळे, शरद पवार, सुनेत्रा पवार हे सगळे दिल्लीहून बारामतीत पोहोचले. बारामतीत पोहोचताच सुप्रिया सुळे, सुनेत्रा पवार हे ढसाढसा रडल्या. सुप्रिया सुळे या विठ्ठलदादा मणियार यांच्या गळ्यात पडून रडल्या. यावेळी सुप्रिया सुळे यांनी अजितदादांचा उल्लेख तुमचा एकदम लाडला असा उल्लेख केला. यानंतर त्या मणियार यांच्या गळ्यात पडून रडल्या. सुनेत्रा पवार यांना देखील अश्रू थांबवता आले नाहीत. "अजित पवार यांचा अपघाती मृत्यू हा महाराष्ट्राला प्रचंड मोठा धक्का आहे. एक कर्तृत्ववान आणि निर्णय घेण्याची शक्ती ज्यांच्यात आहे, अशा व्यक्तीला महाराष्ट्र आज मुकला आहे. जे काही नुकसान झालंय ते भरून निघणारं नाही.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स अ‍ॅण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

आळंदीमध्ये विकासकामांना गती देणार

आळंदी : आळंदी नगरपरिषद प्रभाग क्रमांक १० मधील नागरी सेवा सुविधा व विकासकामे प्राधान्याने मार्गी लावण्यात येणार असल्याचे नगरसेवक सुरेश नाना झोंबाडे यांनी सांगितले. पाच वर्षांच्या प्रशासकीय राजवटीनंतर निवडून आलेल्या पदाधिकाऱ्यांमुळे विकासाला गती मिळणार आहे. वाहतूक कोंडीमुक्त आळंदी, रस्ते विकास, प्रकाश व्यवस्था, पाणीपट्टी सुलभीकरण, पर्यायी रस्ते, झोपडीधारक पुनर्वसन, अंगणवाडी सुरू करणे व सांस्कृतिक भवन उभारणीसाठी येत्या सर्वसाधारण सभेत विषय मांडणार असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

अजित पवार यांच्या निधनाने भिगवण परिसर शोकसागरात

ओतूर : उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या विमान दुर्घटनेतील मृत्यूच्या बातमीवर सुरुवातीला कुणाचाही विश्वास बसत नव्हता. फोन, सोशल मीडियावर खात्री करण्याचा प्रयत्न सुरू असतानाच टीव्ही व माध्यमांतून दुजोरा मिळाला आणि भिगवणसह परिसरात शोककळा पसरली. दादांचे बारामती-भिगवणशी अतूट नाते होते. रोखठोक भाषणे, कार्यकर्त्यांशी जिव्हाळा आणि अलीकडील अतिवृष्टीत केलेली पाहणी आजही आठवणीत आहे.

हिंगणी गाड्यात जाळीत अडकलेल्या हरणाला जीवदान

दौंड : ग्रामीण भागात माणुसकी अजूनही जिवंत असल्याचे दर्शन हिंगणी गाडा (ता. दौंड) येथील गायकवाड मळा परिसरात घडलेल्या घटनेतून झाले. सोमवारी (दि. २७ जानेवारी) शेताच्या कडेला असलेल्या लोखंडी जाळीत चिकाऱ्याच्या जातीचे हरीण अडकले होते. हालचालींमुळे ते अधिकच जखडत चालले होते. ही बाब माजी सरपंच संजय गायकवाड यांच्या निदर्शनास येताच त्यांनी तातडीने सामाजिक कार्यकर्ते निलेश लोंढे व गोरख गायकवाड यांना माहिती दिली. गावकऱ्यांनी एकत्र येत काळजीपूर्वक जाळी कापून हरणाची सुटका केली. प्राथमिक उपचारानंतर हरणाला नैसर्गिक अधिवासात सोडण्यात आले.

जिल्हा परिषदेसाठी ६, पंचायत समितीसाठी ५ उमेदवार; नवख्या चेहऱ्यांमुळे मतदार संभ्रमात

यवत–बोरीभडक जिप निवडणुकीत बहुरंगी लढत!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

दौंड : दौंड तालुक्यातील पुणे जिल्हा परिषद व पंचायत समिती निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर यवत-बोरीभडक गटात राजकीय वातावरण तापले असून निवडणूक रिंगण अधिकच रंगतदार बनले आहे. यवत-बोरीभडक जिल्हा परिषद गटातील एका जागेसाठी तब्बल सहा उमेदवार रिंगणात उतरले आहेत, तर पंचायत समितीच्या यवत गणासाठी दोन आणि बोरीभडक गणासाठी तीन असे एकूण पाच उमेदवार निवडणूक लढवत आहेत.

यवत हे राजकीयदृष्ट्या अत्यंत महत्त्वाचे गाव मानले जाते. येथे जिल्हा परिषद व पंचायत समितीच्या जागांवर वर्चस्व मिळवण्यासाठी आमदार राहुल कुल आणि माजी आमदार रमेश थोरात यांच्यात कायमच चुरस राहिली आहे. मागील निवडणुकीत यवत-भांडगाव गट अस्तित्वात होता आणि ती जागा रमेश थोरात गटाकडे गेली होती. त्या वेळी आमदार राहुल कुल यांच्या उमेदवाराला पराभव स्वीकारावा लागला होता. मात्र यंदा यवत-भांडगावऐवजी नव्याने यवत-बोरीभडक गट अस्तित्वात आल्याने दोन्ही गटांनी जिल्हा परिषदेची एक आणि पंचायत समितीच्या दोन जागा जिंकण्यासाठी जोरदार प्रचार सुरू केला आहे.

जिल्हा परिषदेसाठी भाजपचे अविनाश रमेश कुदळे, राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी (अजित पवार गट) चे अमित विष्णू कुदळे, काँग्रेसच्या सारिका भरत भुजबळ, शिवसेना (एकनाथ शिंदे गट) चे शुभम नागेश माळवे, तसेच अपक्ष गणेश शंकर आखाडे आणि रामदास अशोक दोरगे असे सहा उमेदवार मैदानात आहेत. तालुक्यात अनेक ठिकाणी भाजप विरुद्ध राष्ट्रवादी काँग्रेस अशी दुरंगी लढत दिसत असली, तरी यवत-बोरीभडक गटात मात्र बहुरंगी लढतीचे चित्र स्पष्ट झाले आहे.

भाजपचे अविनाश कुदळे आणि राष्ट्रवादीचे अमित कुदळे यांच्यात थेट लढत असली, तरी अपक्ष उमेदवार गणेश आखाडे हे भाजपचे माजी तालुकाध्यक्ष आणि जुने कार्यकर्ते असल्याने त्यांना भाजप समर्थकांचा मोठा वर्ग पाठिंबा देत आहे. दुसरे अपक्ष उमेदवार रामदास दोरगे हे आमदार राहुल कुल यांचे समर्थक मानले जात असल्याने त्यांच्या उमेदवारीचा नेमका फायदा कोणाला होणार, याबाबत चर्चांना उधाण आले आहे. शिवसेनेचे शुभम माळवे यांना 'लाडकी बहीण' योजनेमुळे मिळणारा प्रतिसाद आणि काँग्रेसच्या सारिका भुजबळ यांची ग्रामीण भागातील पकड लक्षात घेता, मतांचे गणित अधिक गुंतागुंतीचे बनले आहे.

पंचायत समितीमध्ये यवत गणातून भाजपच्या तेजस्विनी दत्ता पडळकर आणि राष्ट्रवादीच्या अश्विनी भाऊसाहेब पिंगळे यांच्यात अटीतटीची लढत होत आहे. तर बोरीभडक गणात भाजपच्या राजश्री सागर म्हस्के, राष्ट्रवादीच्या साक्षी आकाश गव्हाणे आणि अपक्ष पुष्पा बजरंग म्हस्के यांच्यात तिरंगी लढत रंगणार आहे.

मतदार संभ्रमात, 'नोटा'ही चर्चेत

● ग्रामीण भागातील निवडणूक वातावरण चांगलेच तापले असून चहा टपऱ्या, पार आणि सार्वजनिक ठिकाणी सध्या निवडणुकीचीच चर्चा रंगली आहे. कोणाचा विजय निश्चित, कोण मते 'खाणार' यावर नागरिकांमध्ये थेट पैजाही लावल्या जात आहेत. अनेक ठिकाणी नवखे किंवा आयात उमेदवार दिल्याने मतदार संभ्रमात सापडले असून 'अनुभवी व स्थानिक उमेदवार निवडायचा की पक्षनिष्ठेला प्राधान्य द्यायचे' असा प्रश्न त्यांच्यासमोर उभा आहे. या संभ्रमातून काही ठिकाणी 'नोटा' हा पर्यायही चर्चेत येऊ लागला असून, मतदारांचा कल नेमका कुठे वळतो याकडे सर्वांचे लक्ष लागले आहे.

उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या अकाली निधनाने सर्वत्र हळहळ

शिरुर तालुक्यावर शोककळा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

रांजणगाव गणपती / : राज्याचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या अकाली निधनामुळे शिरुर तालुक्यात राष्ट्रवादी काँग्रेससह सर्वपक्षीय पदाधिकारी व सर्वसामान्य नागरिकांमध्ये तीव्र शोककळा पसरली आहे. पवार यांच्या आठवणींना उजाळा देताना अनेक पदाधिकारी व कार्यकर्त्यांना अश्रू अनावर झाले.

उपमुख्यमंत्री अजित पवार व शिरुर तालुक्याचा विशेष जिव्हाळ्याचा संबंध होता. आज सकाळी मुंबईहून बारामतीकडे येत असताना बारामतीजवळ झालेल्या दुर्दैवी विमान अपघातात त्यांचे निधन झाले. ही बातमी वाऱ्यासारखी पसरताच शिरुर शहरासह तालुक्यातील बहुतांश गावांमध्ये स्वयंस्फूर्त बंद पाळून पवार यांना श्रद्धांजली वाहण्यात आली.

१९९१ साली बारामती लोकसभा निवडणुकीतून अजित पवार यांनी आपल्या राजकीय कारकिर्दीची सुरुवात केली. त्या वेळी शिरुर विधानसभा मतदारसंघ बारामती लोकसभा मतदारसंघाशी जोडलेला असल्याने प्रचाराच्या निमित्ताने पवार शिरुरमध्ये आले होते. त्यानंतर पवार व शिरुरकरांमधील नाते अधिक दृढ होत गेले. शिरुर तालुक्याचे माजी आमदार सूर्यकांत पलांडे, पोपटराव गावडे, स्व. बाबुराव पाचर्णे, ॲड. अशोक पवार, आबासाहेब पाचुंदकर, राष्ट्रवादी काँग्रेसचे तालुकाध्यक्ष रवींद्र काळे, मानसिंग पाचुंदकर, दादा पाटील फराटे, मोनिका हरगुडे, आबाराजे मांढरे, शशिकांत दसगुडे यांसह अनेक सर्वपक्षीय पदाधिकारी व कार्यकर्त्यांचे पवार यांच्याशी जिव्हाळ्याचे संबंध होते.

पिंपरी पेंढार येथून बैलगाड्या व काठी पालखीचे जेजुरीकडे भक्तिभावात प्रस्थान

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

आळेफाटा : जुन्नर तालुक्यातील पिंपरी पेंढार (ता. जुन्नर) येथून श्री क्षेत्र जेजुरी येथे होणाऱ्या माघ पौर्णिमा यात्रोत्सवात सहभागी होण्यासाठी गुरुवार दि. २९ रोजी पारंपरिक बैलगाड्या आणि काठी पालखीचे मोठ्या भक्तिभावात प्रस्थान झाले. गावात तब्बल १६२ वर्षांपासून सुरू असलेली कुलदैवत श्री खंडोबाची ही परंपरा यंदाही उत्साहात जपण्यात आली.

पहाटेपासूनच गावात भक्तीमय वातावरण निर्माण झाले होते. ढोल-ताशांचा गजर, "येळकोट येळकोट जय मल्हार"च्या घोषणांनी संपूर्ण परिसर दुमदुमून गेला होता. ग्रामस्थांनी बैलगाड्यांची आकर्षक सजावट केली होती. फुलांनी सजवलेली काठी पालखी, पारंपरिक पोशाखातील भाविक आणि टाळ-मृदुंगाच्या तालावर चाललेली दिंडी यामुळे प्रस्थान सोहळा भावनांनी ओथंबून गेला.

प्रस्थानापूर्वी गावातील श्री खंडोबा मंदिरात विधीवत पूजा-अर्चा करण्यात आली. ग्रामस्थांनी कुलदैवताच्या चरणी नारळ अर्पण करून यात्रेचा निर्विघ्न प्रवास व्हावा, अशी प्रार्थना केली. त्यानंतर बैलगाड्या आणि काठी पालखीचा जेजुरीच्या दिशेने प्रवास सुरू झाला.

या यात्रेत तरुण, महिला, ज्येष्ठ नागरिक मोठ्या संख्येने सहभागी झाले होते. अनेक भाविकांनी नवस फेडण्यासाठी पायी यात्रा केली. गावातील युवकांनी शिस्तबद्ध नियोजन करून यात्रेची जबाबदारी सांभाळली. सुरक्षिततेसाठी मार्गावर आवश्यक ती खबरदारी घेण्यात आली होती.

गावकऱ्यांच्या मते, ही केवळ यात्रा नसून गावाच्या श्रद्धा, एकोप्याची आणि सांस्कृतिक ओळखीची परंपरा आहे. पिढ्यान्‌पिढ्या चालत आलेल्या या यात्रेमुळे गावातील सामाजिक बंध अधिक दृढ होतात. लहानांपासून वृद्धांपर्यंत प्रत्येकजण या यात्रेचा भाग होण्याचा अभिमान बाळगतो.

जेजुरी येथे माघ पौर्णिमेनिमित्त मोठा यात्रोत्सव भरत असून, महाराष्ट्राच्या विविध भागांतून लाखो भाविक श्री खंडोबाच्या दर्शनासाठी येतात. पिंपरी पेंढार येथील बैलगाड्या व काठी पालखीचा हा प्रवास श्रद्धा, परंपरा आणि भक्तीचा जिवंत वारसा जपत असल्याचे चित्र पाहायला मिळाले.

आळंदीत 'ओळख श्री ज्ञानेश्वरी'ची वक्तृत्व स्पर्धा उत्साहात

संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शक पुस्तिकेच्या द्वितीय आवृत्तीचे मान्यवरांच्या हस्ते प्रकाशन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

आळंदी : येथील ज्ञानेश्वर विद्यालयात ओळख श्री ज्ञानेश्वरी – एक परिवार यांच्या वतीने आयोजित राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धा मोठ्या उत्साहात आणि भक्तिमय वातावरणात पार पडल्या. या स्पर्धेच्या पारितोषिक वितरण समारंभात 'ओळख श्री ज्ञानेश्वरी' संदर्भ ग्रंथ मार्गदर्शक पुस्तिकेच्या द्वितीय आवृत्तीचे मान्यवरांच्या हस्ते प्रकाशन करण्यात आले.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी श्री ज्ञानेश्वर महाराज संस्थान कमेटीचे माजी प्रमुख विश्वस्त योगी निरंजन नाथसाहेब होते. प्रमुख पाहुणे म्हणून संस्थान कमेटीचे प्रमुख विश्वस्त डॉ. भावार्थ देखणे, विश्वस्त पुरुषोत्तम महाराज पाटील, वारकरी सेवा संघाचे पुणे जिल्हाध्यक्ष विलास बालवडकर, माऊली मंदिराचे मुख्य व्यवस्थापक ज्ञानेश्वर वीर उपस्थित होते.

तसेच ओळख श्री ज्ञानेश्वरी एक परिवाराचे घटक प्रतिनिधी सुरेश वडगावकर, दीपक पाटील, प्रकाश काळे, प्राचार्य किसन राठोड, प्राथमिक विभागाचे मुख्याध्यापक प्रदीप काळे, काळुराम येळवंडे, विश्वंभर पाटील, राजेंद्र जाधव, कैलास आव्हाळे, प्रल्हाद महाराज भुईभार यांच्यासह विविध शिक्षण संस्थांचे पदाधिकारी, शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी, पालक, ग्रामस्थ आणि विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. या राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेत राज्यभरातून ४०० हून अधिक विद्यार्थी-विद्यार्थिनींनी सहभाग घेतला.

ग्रंथराज श्री ज्ञानेश्वरीतील तत्त्वज्ञान, शाश्वत जीवनमूल्ये आणि त्यांची आजच्या काळातील उपयुक्तता यावर विद्यार्थ्यांनी प्रभावी वक्तृत्व सादर करत उपस्थितांची मने जिंकली. या स्पर्धेत २३ गुणवंत विजेत्यांना रोख पारितोषिके, स्मृतिचिन्हे व प्रमाणपत्रे देऊन गौरविण्यात आले.

याशिवाय संस्थान कमेटीचे माजी विश्वस्त डॉ. सारंग जोशी आणि विलास तात्या महाराज बालवडकर यांनी वैयक्तिक पारितोषिके देत विद्यार्थ्यांचे विशेष कौतुक केले. आधुनिक स्पर्धेच्या युगात नव्या पिढीमध्ये संत ज्ञानेश्वर महाराज यांच्या विचारांची पेरणी होत असल्याचे समाधान मान्यवरांनी आपल्या मनोगतातून व्यक्त केले.

धामणी–पहाडदरा परिसरात अजितदादांना श्रद्धांजली

'महाराष्ट्र पोरका झाला' — ग्रामस्थ व मान्यवरांच्या भावना शोकसभेत व्यक्त

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी : महाराष्ट्र राज्याचे लोकप्रिय नेतृत्व व उपमुख्यमंत्री अजितदादा पवार यांच्या निधनाने राज्यावर शोककळा पसरली असून, धामणी, पहाडदरा, शिरदाळे व ज्ञानेश्वरवस्ती (ता. आंबेगाव) येथील ग्रामस्थांच्या वतीने भावपूर्ण श्रद्धांजली वाहण्यासाठी शोकसभेचे आयोजन करण्यात आले. या सभेत उपस्थित ग्रामस्थांनी अजितदादांच्या आठवणींना उजाळा देत, त्यांच्या प्रतिमेला पुष्पहार अर्पण करून कृतज्ञ श्रद्धांजली अर्पण केली.

"नित्य होता आधार आपुला, नित्य होती साथ आपुली... नित्य लक्षात राहील शिकवण आपुली, नित्य मनात राहील आठवण आपुली," या भावस्पर्शी शब्दांनी सभेची सुरुवात झाली. संपूर्ण परिसर शोकमय वातावरणाने भारावून गेला होता.

यावेळी पंचायत समिती सदस्य रविंद्र करंजखेले यांनी आपल्या मनोगतातून, "अजितदादा पवार यांच्या जाण्याने महाराष्ट्र पोरका झाला आहे. ही राज्यासाठी कधीही न भरून येणारी हानी आहे," अशी भावना व्यक्त केली. धामणी गावचे सरपंच अक्षयराजे विधाटे म्हणाले की, "तळागाळातील सर्वसामान्य नागरिकांपर्यंत अजितदादांचा आदरयुक्त दरारा होता. पुणे जिल्ह्याचे पालकमंत्री म्हणून त्यांनी विकासकामांसाठी कधीही निधीची कमतरता जाणवू दिली नाही."

याप्रसंगी माजी सरपंच रेश्मा बोऱ्हाडे, वसंत जाधव, अंकुश भुमकर, शिरदाळे येथील माजी उपसरपंच मयूर सरडे, सोमनाथ जाधव यांच्यासह अनेक मान्यवरांनी अजितदादांच्या कार्याचा गौरव करत श्रद्धांजली अर्पण केली. त्यांच्या निर्णयक्षमता, प्रशासकीय पकड आणि जनतेशी असलेली नाळ यामुळेच ते सर्वसामान्यांचे नेते ठरल्याचे वक्त्यांनी नमूद केले.

श्रीमती बबईताई टाकळकर शाळेला पंचतारांकित हरित शाळा पुरस्कार

निमगाव म्हाळुंगी : निमगाव म्हाळुंगी येथील श्री म्हसोबा शिक्षण प्रसारक मंडळाच्या वनीकरण प्रकल्पासाठी श्रीमती बबईताई टाकळकर माध्यमिक आश्रमशाळेला महाराष्ट्र शासनाच्या वनीकरण विभागाकडून पंचतारांकित हरित शाळा जिल्हास्तरीय द्वितीय क्रमांकाचा पुरस्कार मिळाला. शाळेच्या अकरा एकर क्षेत्रात साडेसहा हजाराहून अधिक देशी वृक्ष व फळझाडांची लागवड व संगोपन शाळा व वनीकरण समितीने केली. या प्रकल्पात अध्यक्ष व माजी आमदार सूर्यकांत पलांडे, उपाध्यक्ष सुदामराव चव्हाण, तसेच स्थानिक पदाधिकाऱ्यांचे मार्गदर्शन लाभले. पुरस्काराचे वितरण वन संरक्षक विवेक खांडेकर, विभागीय अधिकारी मयुर बोठे, महेश खोरे व सामाजिक वनीकरण विभागाच्या उपस्थितीत झाले.

आता पाण्याशिवाय होणार कारची स्वच्छता

पुण्यातील तरुण उद्योजकांचे इको-फ्रेंडली 'कारवो – वॉटरलेस कार स्पा' स्टार्टअप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : पाण्याची टंचाई आणि पर्यावरण संवर्धनाचा प्रश्न दिवसेंदिवस गंभीर होत असताना, पुण्यातील तरुण उद्योजकांनी नाविन्यपूर्ण आणि पर्यावरणपूरक उपाय सादर केला आहे. साहिल अग्रवाल यांनी विकसित केलेल्या मॅजिक कार्वो इंडिया एलएलपी या स्टार्टअपतर्फे पाण्याशिवाय वाहनांची स्वच्छता करणारे अत्याधुनिक तंत्रज्ञान सादर करण्यात आले आहे. कंपनीच्या 'कारवो – वॉटरलेस कार स्पा' (carwo) या मोबाईल ॲपचे प्रजासत्ताक दिनानिमित्त अभिनेत्री उर्वशी रौतेला यांच्या हस्ते अनावरण करण्यात आले.

सध्या एका कारच्या सफाईसाठी मोठ्या प्रमाणावर पाणी वापरले जाते. मात्र 'कारवो' तंत्रज्ञानामुळे कार स्वच्छ करण्यासाठी एक थेंबही पाण्याची आवश्यकता भासत नाही. त्यामुळे दरवर्षी हजारो लिटर पाण्याची बचत होऊ शकते. पर्यावरणपूरक केमिकल्स आणि आधुनिक पद्धतींचा वापर करून कारची बाह्य व अंतर्गत सफाई प्रभावीपणे केली जाते.

उद्योजक साहिल अग्रवाल आणि त्यांची बहीण श्रुती अग्रवाल गेल्या दोन वर्षांपासून इको-फ्रेंडली कार केअर क्षेत्रात कार्यरत आहेत. पुण्यातील अनेक कार मालकांकडून या सेवेला चांगला प्रतिसाद मिळत असून, कमी वेळेत आणि अधिक परिणामकारक स्वच्छतेमुळे 'कारवो' लोकप्रिय ठरत आहे साहिल अग्रवाल यांनी सांगितले की, "पाण्याने कार धुतल्यामुळे रंगावर परिणाम होतो तसेच डागही राहतात. या समस्यांवर कायमस्वरूपी उपाय शोधण्यासाठी आम्ही वॉटरलेस कार क्लीनिंग तंत्रज्ञान विकसित केले. 'कारवो'च्या माध्यमातून केवळ बाह्य स्वच्छता नव्हे, तर इंटेरियर क्लीनिंग, पॉलिशिंग, डिटेलिंग आणि संपूर्ण कार केअर सेवा पुरवली जाते."

ग्रामस्थ भावूक; भैरवनाथ मंदिर चौकात श्रद्धांजली

उपमुख्यमंत्री अजित पवारांच्या निधनाने आदर्श गाव गावडेवाडी शोकाकुल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

अवसरी : उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या निधनाची धक्कादायक बातमी समजताच आंबेगाव तालुक्यातील आदर्श गाव गावडेवाडी शोकसागरात बुडाले. बातमी कळताच गावातील नागरिक घराबाहेर पडले आणि भैरवनाथ मंदिर चौकात उस्फूर्तपणे एकत्र येत अजित पवार यांना भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण केली. संपूर्ण गावात शोककळा पसरली असून, वातावरण गंभीर आणि भावनिक झाले होते.

गावडेवाडी हे तत्कालीन राष्ट्रपती प्रतिभाताई पाटील यांनी भेट दिलेले आदर्श गाव म्हणून ओळखले जाते. या गावाशी अजित पवार यांचे विशेष ऋणानुबंध होते. विकासकामे, पाणीपुरवठा, रस्ते, शेतीसाठी सुविधा तसेच ग्रामविकासाच्या अनेक उपक्रमांना त्यांनी वेळोवेळी पाठबळ दिले होते. त्यामुळे त्यांच्या आकस्मिक निधनाची बातमी ग्रामस्थांसाठी वैयक्तिक आघातासारखी ठरली.

भैरवनाथ मंदिर चौकात ग्रामस्थांनी मेणबत्त्या प्रज्वलित करून, फुलहार अर्पण करत अजित पवार यांच्या प्रतिमेला नमन केले. "दादा आमचे होते," अशा शब्दांत अनेक ज्येष्ठ ग्रामस्थांच्या डोळ्यांत अश्रू तरळत होते. महिलांनी शांतपणे प्रार्थना केल्या, तर युवकांनी दोन मिनिटे स्तब्ध उभे राहून श्रद्धांजली दिली.या वेळी कोणताही राजकीय भेदभाव न करता सर्व पक्षांचे कार्यकर्ते, सरपंच, माजी पदाधिकारी, युवक मंडळे आणि महिला बचतगट मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. "गावाच्या विकासासाठी झटणारा, सामान्य माणसाशी थेट संवाद साधणारा नेता आपण गमावला," अशी भावना अनेकांनी व्यक्त केली.

श्रद्धांजली सभेदरम्यान गावात शांतता पाळण्याचे आवाहन करण्यात आले. ग्रामदैवत भैरवनाथाच्या चरणी अजित पवार यांच्या आत्म्याला सद्गती लाभावी, यासाठी प्रार्थना करण्यात आली. गावडेवाडीच्या इतिहासात आजचा दिवस दुःखद ठरला असून, दादांच्या आठवणी आणि त्यांनी दिलेला विकासाचा विश्वास कायम स्मरणात राहील, अशी भावना ग्रामस्थांनी व्यक्त केली.

अवसरी खुर्दमध्ये घरफोडीचा प्रयत्न

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मंचर : अवसरी खुर्द (ता. आंबेगाव) येथील गावठाण परिसरात आज गुरुवारी पहाटे दोन ते तीन वाजण्याच्या सुमारास अज्ञात चोरट्यांनी घरफोडी करण्याचा प्रयत्न केल्याची घटना घडली. मात्र घरातील नागरिक जागे झाल्याने चोरट्यांचा डाव फसला असून ते अंधाराचा फायदा घेत पसार झाले. या घटनेमुळे गावात भीतीचे वातावरण निर्माण झाले आहे.

अवसरी खुर्द मुख्य बाजारपेठेतील हरिभाऊ रखमा कराळे यांचे कुटुंब झोपलेले असताना सुमारे अडीच वाजता चोरट्यांनी बॅटरीच्या फोकसच्या प्रकाशात कटावणीच्या सहाय्याने घराच्या चौकटीला छिद्र पाडण्याचा प्रयत्न केला. यावेळी घरात झोपलेले राहुल कराळे यांना जाग आली. त्यांनी "कोण आहे? कोण आहे?" अशी जोरात हाक मारताच चोरटे तात्काळ पळून गेले. यानंतर जवळच राहणारे संतोष दत्तात्रय कसाब यांच्या घरात चोरट्यांनी काचेच्या खिडकीचा दरवाजा उघडून आतील कडी काढण्याचा प्रयत्न केला. त्यावेळी संतोष कसाब यांच्या आई मालन कसाब यांना जाग आली. खिडकीतून हात घालून दरवाजाची कडी काढण्याचा प्रयत्न करत असलेला चोरटा त्यांना दिसताच त्यांनी मुलगा संतोष कसाब याला उठवले. नागरिक जागे झाल्याचे लक्षात येताच चोरट्यांनी पुन्हा पळ काढला. दरम्यान, बोत्रे आळी येथील शुभम विनोद बोत्रे हे गावी गेले असल्याने घर बंद होते. या संधीचा फायदा घेत चोरट्यांनी त्या घराच्या लोखंडी दरवाजाची कडी तोडली. दरवाजाचे कुलूप काढत असताना झालेल्या मोठ्या आवाजामुळे शुभम बोत्रे यांचे चुलते भारत बोत्रे यांनी दुसऱ्या मजल्यावरून जोरात आरडाओरड केली, त्यामुळे चोरटे तेथूनही पसार झाले.

सारांश वृत्त

उत्तर प्रदेशचा अर्थसंकल्प ११ फेब्रुवारीला

लखनौ : उत्तर प्रदेश विधानसभेचे अर्थसंकल्पीय अधिवेशन ९ फेब्रुवारी रोजी सुरू होईल, २०२६-२७ या आर्थिक वर्षाचा अर्थसंकल्प ११ फेब्रुवारी रोजी सादर केला जाईल, असे अर्थ आणि संसदीय कामकाज मंत्री सुरेश कुमार खन्ना यांनी सांगितले. मंत्रिमंडळाच्या बैठकीनंतर माध्यमांशी बोलताना खन्ना म्हणाले की, ९ फेब्रुवारी रोजी राज्यपाल आनंदीबेन पटेल यांच्या अभिभाषणाने अधिवेशन सुरू होईल. १० फेब्रुवारी रोजी सभागृहात निधन झालेल्या आमदारांना श्रद्धांजली वाहण्यात येईल आणि ११ फेब्रुवारी रोजी अर्थसंकल्प सादर केला जाईल.

सर्वात स्वच्छ गाव रविवारी बंद

शिलाँग : मेघालयातील पूर्व खासी जिल्ह्यातील मावलिनॉंग, जे आशियातील सर्वात स्वच्छ गाव म्हणून ओळखले जाते, आतापासून रविवारी एक दिवस पर्यटकांसाठी बंद राहील, कारण स्थानिक अधिकाऱ्यांनी त्या दिवशी पर्यटकांशी संबंधित सर्व उपक्रम स्थगित करण्याचा निर्णय घेतला आहे. रविवार हा बहुतेक रहिवाशांसाठी धार्मिक परंपरा पाळण्याचा दिवस आहे हे लक्षात घेऊन, मावलिनॉंग सोमवार ते शनिवार पर्यटकांसाठी खुले राहील. मावलिनॉंग हे ठिकाण फक्त आठवड्याच्या दिवशीच खुले असेल, असे एका निवेदनात म्हटले आहे.

सीमापार तस्करीचा प्रयत्न उधळला

चंदीगड : पंजाब पोलिसांनी गुरुवारी सांगितले की त्यांनी बीएसएफच्या समन्वयाने सीमापार तस्करीचा एक मोठा प्रयत्न उधळून लावला आहे आणि फाजिल्का जिल्ह्यात शस्त्रे, दारूगोळा आणि अंमली पदार्थांचा साठा जप्त केला आहे. भारतीय हद्दीत अंमली पदार्थ आणि शस्त्रे आणण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या पाकिस्तानस्थित तस्करांवर सीमा सुरक्षा दलाच्या (बीएसएफ) जवानांनी गोळीबार केल्याचे वृत्त आहे.

पंतप्रधान मोदी यांनी व्यक्त केला विश्वास

भारताला जागतिक व्यापारपेठेशी जोडणार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : संसदेच्या अर्थसत्राची सुरुवात बुधवारी झाली. या पार्श्वभूमीवर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी देशाच्या आर्थिक वाटचालीबाबत भूमिका मांडताना उद्योग, व्यापार आणि भारत-युरोपीय संघ (ईयू) मुक्त व्यापार करारावर विशेष भर दिला. भारतासाठी हा करार दीर्घकालीन संधी निर्माण करणारा असून देशाच्या उत्पादनक्षमतेला जागतिक बाजारपेठेशी जोडणारा ठरेल, असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला.

पंतप्रधान मोदी म्हणाले की, भारत-ईयू मुक्त व्यापार करार हा केवळ व्यापारवाढीपुरता मर्यादित नसून भारतीय उद्योग, लघु-मध्यम उद्योजक, तरुण आणि निर्यातदारांसाठी नवी दारे उघडणारा ठरणार आहे. जागतिक स्पर्धेत टिकण्यासाठी गुणवत्ता, नाविन्य आणि कार्यक्षमतेवर भर देणे गरजेचे असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. भारतीय उत्पादने आंतरराष्ट्रीय दर्जाची असली पाहिजेत, तरच या कराराचा खरा लाभ मिळू शकतो, असेही त्यांनी नमूद केले. या करारामुळे २७ देशांच्या युरोपीय बाजारपेठेत भारतीय वस्तूंना मोठा वाव मिळणार आहे. विशेषतः कापड, अभियांत्रिकी उत्पादने, हस्तकला, औषधनिर्मिती आणि सेवा क्षेत्राला याचा फायदा होण्याची अपेक्षा आहे. शुल्क कपात आणि सुलभ व्यापार प्रक्रियेमुळे भारतीय निर्यातीला गती मिळेल, असे संकेत सरकारकडून देण्यात आले आहेत.

अर्थसत्राच्या पहिल्या दिवशी पंतप्रधानांनी संसदेत होणाऱ्या चर्चांकडेही लक्ष वेधले. आगामी काळात आर्थिक सर्वेक्षण, अर्थसंकल्प आणि विविध विधेयकांवर सखोल चर्चा होणार असून सरकारचे लक्ष विकास, रोजगारनिर्मिती आणि आर्थिक स्थैर्यावर केंद्रित असल्याचे त्यांनी सांगितले. राष्ट्रपतींच्या अभिभाषणातून देशाच्या प्रगतीचा मार्ग स्पष्ट झाला असून संसदेत होणारी चर्चा ही जनतेच्या अपेक्षांशी सुसंगत असेल, असा विश्वासही त्यांनी व्यक्त केला. उद्योगांना उद्देशून बोलताना मोदी यांनी स्पष्ट केले की, मुक्त व्यापार करारामुळे मिळणाऱ्या संधींचा लाभ घेण्यासाठी उद्योगांनी जागतिक मानके स्वीकारली पाहिजेत. उत्पादन आणि सेवाक्षेत्र अधिक सक्षम करून भारताला जागतिक पुरवठा साखळीतील महत्त्वाचा घटक बनवणे हे सरकारचे उद्दिष्ट असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

दरम्यान, अर्थसत्रात आगामी अर्थसंकल्पासह विविध धोरणात्मक निर्णयांवर चर्चा होणार असल्याने संसदीय कामकाजाकडे देशाचे लक्ष लागले आहे. भारत-ईयू मुक्त व्यापार कराराच्या पार्श्वभूमीवर ही चर्चा आर्थिक दृष्ट्या महत्त्वाची ठरणार आहे.

रागाच्या भरातील शब्द आत्महत्येस प्रवृत्त करणारे नाहीत

केरळ उच्च न्यायालयाचा निर्णय

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

कोची : केरळ उच्च न्यायालयाने एका महत्त्वपूर्ण निकालात स्पष्ट केले आहे की पती-पत्नीच्या वादात रागाच्या भरात उच्चारलेले "जा, मर" असे शब्द आत्महत्येस प्रवृत्त करण्याच्या गुन्ह्यात मोडत नाहीत. न्यायालयाने सांगितले की अशा प्रकरणांमध्ये आरोपीचा हेतू महत्त्वाचा असतो, मृत व्यक्तीने ते शब्द कसे समजले याचा नाही.

प्रकरणात पतीने विवाहबाह्य संबंध असल्याचे समजल्यावर पत्नीने दुसऱ्या महिलेशी संपर्क साधल्यामुळे दोघांमध्ये जोरदार वाद झाला. या वादात पतीने तिला "जा, मर" असे सांगितले. फिर्यादीत असा दावा होता की या शब्दांमुळे पत्नी मानसिकदृष्ट्या खचली आणि तिने ५ वर्षांच्या मुलीसह विहिरीत उडी मारून आत्महत्या केली.

आरोपीने उच्च न्यायालयात युक्तिवाद केला की हे शब्द रागाच्या भरात उच्चारले गेले होते आणि त्याचा हेतू आत्महत्या करायला प्रवृत्त करणे नव्हता. न्यायालयाने स्वामी प्रह्लाददास विरुद्ध एमपी राज्य प्रकरणाचा हवाला दिला, ज्यात ठरले होते की रागाच्या भरात उच्चारलेले अनौपचारिक शब्द आत्महत्येस प्रवृत्त करत नाहीत.

उच्च न्यायालयाने सत्र न्यायालयाचा आदेश रद्द करत आरोपी पतीला निर्दोष ठरवले. न्यायालयाच्या ठरावाने स्पष्ट झाले की प्रत्येक दुःखद आत्महत्येच्या प्रकरणात गुन्हेगारी हेतू गृहीत धरणे योग्य नाही; कायदा भावनांवर नव्हे, तर हेतू आणि पुराव्यावर आधारित अपराध ठरवतो.

कोलकाता आगीतील मृतांचा आकडा २१ वर

२८ जण अद्यापही बेपत्ता, संख्या वाढण्याची भीती

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

कोलकाता : कोलकाता जवळील आनंदपूर येथील भीषण आगीत मृतांचा आकडा २१ वर पोहोचला आहे. पोलिसांनी गुरुवारी सांगितले की, जळून खाक झालेल्या इमारतींमधून १३ मृतदेह सापडले असून, २८ लोक अजूनही बेपत्ता आहेत, त्यामुळे मृतांचा आकडा वाढण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे.

आग मुख्यत्वे मोमो कंपनीच्या दोन गोदामे आणि एका उत्पादन युनिटमध्ये लागली होती. पोलिस अधिकाऱ्यांनी सांगितले की, "घटनेचे स्वरूप आणि नुकसानीची व्याप्ती पाहता मृतांचा आकडा अधिक वाढण्याची शक्यता नाकारता येत नाही."

परिस्थिती अधिक गंभीर होऊ नये म्हणून आणि भाजप नेत्यांच्या प्रस्तावित भेटीपूर्वी बुधवारी मध्यरात्रीपासून परिसरात भारतीय न्याय संहितेच्या कलम १६३ अंतर्गत प्रतिबंधात्मक आदेश लागू करण्यात आले. पोलिसांनी स्पष्ट केले की, "कायदा आणि सुव्यवस्था राखण्यासाठी आणि बचाव व मृतदेहांची ओळख पटवण्याचे काम सुलभ करण्यासाठी हा आदेश आवश्यक होता."

रविवारी रात्री लागलेल्या आगीमुळे गोदामे आणि उत्पादन युनिट पूर्णपणे जळून खाक झाले. पोलिसांनी सांगितले की, २१ मृतदेह किंवा त्यांचे अवयव डीएनए मॅपिंगद्वारे गुरुवारी ओळखण्याचे काम सुरू होईल. सदर घटना कोलकाताजवळील औद्योगिक परिसरात घडल्याने सुरक्षा उपाययोजनांवर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. बचाव कामात लागलेल्या तज्ज्ञांच्या मते, अग्निशमन यंत्रणा आणि इमारतींची संरचना या प्रकारच्या भीषण आगीच्या वेळी कामगारांच्या सुरक्षिततेसाठी महत्त्वपूर्ण आहेत.

आर्थिक विकास पुढील वर्षीही कायम राहील

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : भारताच्या अर्थव्यवस्थेला पुढील आर्थिक वर्षातही ठोस गती राखण्याची अपेक्षा आहे. २०२५-२६ च्या आर्थिक सर्वेक्षणानुसार, आर्थिक वर्ष २७ मध्ये वास्तविक जीडीपी विकास दर ६.८% ते ७.२% दरम्यान राहण्याचा अंदाज वर्तवण्यात आला आहे. आर्थिक वर्ष २६ मध्ये ७.४% वाढ नोंदवल्यानंतर भारत सलग चौथ्या वर्षी जगातील सर्वात वेगाने वाढणारी प्रमुख अर्थव्यवस्था बनली आहे.

सर्वेक्षणानुसार भारताच्या मध्यम-मुदतीच्या संभाव्य विकास दरात सुधारणा झाल्याचे दिसून आले आहे. मागील अंदाज ६.५% असताना, आता तो ७% पर्यंत वाढला आहे. या सुधारणा पायाभूत सुविधांच्या विकासाशी संबंधित आहेत. गेल्या दशकात विमानतळांचे नेटवर्क दुप्पटीकरण झाले, अंतर्गत जलमार्ग मालवाहतुकीची गती वाढली, ज्यामुळे लॉजिस्टिक्समध्ये अडचणी लक्षणीयरीत्या कमी झाल्या आहेत. पुरवठा-बाजूची क्षमता, देशांतर्गत सुधारणा आणि सार्वजनिक गुंतवणूक हेही आर्थिक वाढीला चालना देणारे घटक आहेत.

सरकारी विश्लेषक म्हणतात की आर्थिक वर्ष २७ हे समायोजनाचे वर्ष असेल. वाढ मजबूत असूनही थोडीशी मध्यम गती दिसते कारण कंपन्या आणि कुटुंबे आर्थिक वर्ष २६ मध्ये झालेल्या संरचनात्मक बदलांशी जुळवून घेतील. यामध्ये वस्तू आणि सेवा कर प्रणालीत सुधारणा, राज्यस्तरीय नियंत्रणमुक्ती, लघु व मध्यम उद्योगांचा औपचारिक मूल्य साखळीत समावेश आणि नवीन कामगार संहिता यांचा समावेश आहे.

सर्वेक्षणानुसार, आर्थिक वर्ष २७ मध्ये देशांतर्गत मागणी आणि गुंतवणूक वाढत राहतील. सेवा क्षेत्र "उच्च-वृद्धी, कमी अस्थिरता अँकर" म्हणून काम करत असून मध्यम-मुदतीतील वाढीचा अंदाज ७% ते ८% आहे. "ऑरेंज इकॉनॉमी" आणि अंतराळ सेवा यासारख्या नव्या क्षेत्रांमध्ये संधी निर्माण होत आहेत. उत्पादन क्षेत्रात तंत्रज्ञानाच्या अवलंबनाऐवजी जागतिक नवोन्मेषक बनण्यावर भर देण्यात येत आहे. राष्ट्रीय उत्पादन अभियान २०३५ पर्यंत उत्पादन क्षेत्राच्या जीडीपी योगदानात लक्षणीय वाढ करणे हे उद्दिष्ट ठेवते.

देशांतर्गत परिस्थिती सकारात्मक असूनही बाह्य वातावरण अनिश्चित आहे. याचा सामना करण्यासाठी सर्वेक्षण "सामरिक अपरिहार्यता" या संकल्पनेवर भर देण्यात आला आहे, ज्यायोगे भारत जागतिक मूल्य साखळींमध्ये महत्त्वाच्या वस्तू व सेवा पुरवत राहील.

बांगलादेशातील निवडणुकीवर हसीना यांची टीका

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

ढाका : भारतात शरण घेतलेल्या बांगलादेशच्या माजी पंतप्रधान आणि अवामी लीगच्या नेत्यांनी, शेख हसीना यांनी आगामी निवडणुकीवर टीका केली आहे. त्यांनी म्हटले की, त्यांच्या पक्षाला निवडणुकीतून वगळल्यामुळे देशात अस्थिरता वाढू शकते आणि मतदान प्रक्रियेची समावेशीता धोक्यात येईल.

हसीना यांनी माध्यमांना ईमेलद्वारे सांगितले की, "लोकसंख्येच्या मोठ्या भागाला राजकीय सहभाग नाकारल्यास असंतोष वाढतो आणि भविष्यातील अस्थिरतेसाठी परिस्थिती तयार होते." त्यांनी म्हटले, "बहिष्कारातून जन्मलेले सरकार राष्ट्र एकत्र करू शकत नाही."

बांगलादेशातील १२७ दशलक्षाहून अधिक मतदार १२ फेब्रुवारी रोजी होणाऱ्या निवडणुकीत मतदान करणार आहेत. ही निवडणूक हसीना सत्तेतून बाहेर झाल्यानंतरची पहिली आणि देशातील काही दशकांतील सर्वात महत्त्वाची मानली जात आहे.

भारतात शरण घेतलेल्या हसीनानंतर काही आठवड्यांच्या अशांततेनंतर, नोबेल पुरस्कार विजेते मुहम्मद युनूसच्या अंतरिम प्रशासनाने देशावर नियंत्रण मिळवले. युनूस यांनी निवडणूक मुक्त आणि निष्पक्ष होईल असे आश्वासन दिले आहे, तर हसीना आणि त्यांच्या समर्थकांचा असा दावा आहे की अवामी लीगवर बंदी घालल्यामुळे ही प्रक्रिया खरोखरच समावेशी असेल की नाही, यावर प्रश्न निर्माण होतो.

जात-आधारित भेदभावाच्या व्याख्येत अस्पष्टता

यूजीसीच्या नियमांना सर्वोच्च स्थगिती

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : सर्वोच्च न्यायालयाने गुरुवारी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये समानतेला प्रोत्साहन देण्यासाठी अधिसूचित केलेल्या २०२६ च्या नियमांना १९ मार्च २०२६ पर्यंत स्थगिती दिली आहे. या आदेशानंतर २०१२ चे नियम लागू राहतील, असे खंडपीठाने स्पष्ट केले. सरन्यायाधीश सूर्यकांत आणि न्यायमूर्ती जॉयमाल्या बागची यांच्या अध्यक्षतेखालील खंडपीठाने या निर्णयादरम्यान म्हटले की, नवीन नियमांत जात-आधारित भेदभावाच्या व्याख्येत काही अस्पष्टता आहे आणि त्याचा गैरवापर होऊ शकतो. न्यायालयाने भारतीय संघराज्य, यूजीसी आणि इतर प्रतिवादींना नोटिस बजावून १९ मार्चपर्यंत तपशीलवार उत्तर दाखल करण्याचे निर्देश दिले आहेत.

सुनावणीदरम्यान न्यायालयाने सॉलिसिटर जनरल तुषार मेहताला विचारले की, "जातविरहित समाज साध्य करण्याच्या बाबतीत आपण जे काही मिळवले आहे, ते आता आपण मागे जात आहोत का?" खंडपीठाने नवीन नियमांमध्ये वेगवेगळ्या जातींसाठी स्वतंत्र वसतिगृहांच्या तरतुदींचा उल्लेख करत म्हटले, "देवाच्या फायद्यासाठी, असे करू नका. आम्ही सर्व एकत्र राहत होतो." याचिकांमध्ये असा आरोप करण्यात आला आहे की यूजीसीने जात-आधारित भेदभावाची समावेशक नसलेली व्याख्या स्वीकारली असून काही श्रेणींना संस्थात्मक संरक्षणातून वगळले आहे. तसेच, तक्रार निवारण यंत्रणेत 'सर्वसाधारण श्रेणी'च्या विद्यार्थ्यांना वगळण्याच्या नियमांना आव्हान देण्यात आले आहे.

विनीत जिंदाल यांनी दाखल केलेल्या याचिकेत म्हटले आहे की, नियम ३(क) च्या अंमलबजावणीमुळे गैर-एससी/एसटी/ओबीसी वर्गातील व्यक्तींना तक्रार निवारण आणि संस्थात्मक संरक्षण मिळणार नाही. त्यातून संविधानाच्या कलम १४, १५(१) आणि २१ अंतर्गत मूलभूत अधिकारांचे उल्लंघन होते, असा युक्तिवाद याचिकेत केला आहे.

सर्वोच्च न्यायालयाने हा आदेश देताना तातडीने अंतिम निर्णय न घेण्याचे आणि समाजाचे मूल्य समजून घेणाऱ्या प्रख्यात कायदेतज्ज्ञांचा समावेश असलेली समिती स्थापन करण्याची सूचना दिली. खंडपीठाने म्हटले, "समाज कसा वाढला पाहिजे? कॅम्पसबाहेर लोक कसे वागतील? या मुद्द्यांवर काळजीपूर्वक विचार करणे आवश्यक आहे."

या स्थगितीमुळे २०१२ चे नियम लागू राहतील, तर नवीन नियमांविषयी संभाव्य सुधारणा आणि पुनर्विचार १९ मार्चपर्यंत अपेक्षित आहेत. न्यायालयाने स्पष्ट केले की, योग्य कायदे न करता कोणताही अंमलबजावणीयोग्य आदेश जारी केला जाऊ शकत नाही.

याचिकाकर्त्यांनी नियम ३(c) मध्ये सुधारणा करून जातीय-निरपेक्ष, समावेशक आणि घटनात्मकदृष्ट्या सुसंगत पद्धतीने जात-आधारित भेदभावाची व्याख्या करण्याचे निर्देश देण्याची मागणी केली आहे, ज्यामुळे सर्व विद्यार्थ्यांना, जात काहीही असो, न्याय मिळू शकेल.

शशी थरूर यांनी घेतली राहुल यांची भेट

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : काँग्रेस खासदार शशी थरूर यांनी पक्षाच्या हायकमांडवर नाराज असल्याच्या अफवांना बुधवारी पूर्णविराम दिला. गुरुवारी थरूर यांनी पक्षाध्यक्ष मल्लिकार्जुन खर्गे आणि माजी अध्यक्ष राहुल गांधी यांची भेट घेतली. बैठकीनंतर थरूर म्हणाले की पक्षात सर्व काही सुरळीत आहे आणि ते सर्व एकत्र पुढे जात आहेत. त्यांनी राहुल गांधी आणि खर्गे यांचे आभारही मानले.

संसद भवनातील खरगे यांच्या कार्यालयात झालेल्या बैठकीत शशी थरूर यांनी ही चर्चा अर्थपूर्ण आणि सकारात्मक असल्याचे वर्णन केले. त्यांनी सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म एक्सवर बैठक दरम्यानचा फोटो शेअर करत लिहिले की, "आज विविध विषयांवर उबदार आणि रचनात्मक चर्चा केल्याबद्दल काँग्रेस अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खरगे आणि लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांचे आभार. आपण सर्वजण भारतातील लोकांची सेवा करण्यासाठी पुढे जात आहोत आणि या बाबतीत आपण एकत्र आहोत."

अलीकडे शशी थरूर यांच्या अनेक पक्षाच्या बैठकीत अनुपस्थित राहिल्यामुळे हायकमांडवर नाराज असल्याच्या चर्चा जोर धरल्या होत्या. कोची येथे झालेल्या एका कार्यक्रमात राहुल गांधींनी त्यांना "दुर्लक्ष" केले असल्याचे समजल्यामुळे ही अफवा अधिकच वाढली होती.

थरूर यांनी पत्रकारांशी बोलताना स्पष्ट केले की, मुख्यमंत्रीपदासाठी त्यांचा कधीही दावा नव्हता आणि पक्ष नेतृत्वाशी त्यांचे संबंध चांगले आहेत. त्यांनी सांगितले की, दिल्लीमध्ये झालेल्या उच्चस्तरीय बैठकीत अनुपस्थित राहणे फक्त वेळेअभावामुळे झाले होते.

थरूर यांनी बैठकीस उशिरा आमंत्रित केले जाण्याबाबतही स्पष्ट केले की, "मला फक्त एक-दोन दिवस आधीच रणनीती बैठकीसाठी आमंत्रित करण्यात आले होते. तोपर्यंत मी दुबईहून परतण्यासाठी फ्लाइट आधीच बुक केली होती," असे ते म्हणाले. त्यामुळे वेळेच्या मर्यादेमुळे त्यांनी बैठक सुरू होईपर्यंत उपस्थित राहू शकलो नाही. या भेटीनंतर पक्षातील हायकमांडवरील नाराजीच्या चर्चांना शांतता आली असून शशी थरूर यांनी स्पष्ट केले की ते सर्वजण एकत्र राहून पक्षाचे कामकाज पुढे नेत आहेत.

भारत-युरोप करारावर अमेरिका नाराज

नवी दिल्ली : भारत-युरोपियन संघ मुक्त व्यापार करारानंतर अमेरिकेने युरोपची भूमिका खूप निराशाजनक असल्याचे म्हटले आहे. अमेरिकेचे ट्रेझरी सेक्रेटरी स्कॉट बेसेंट यांनी सांगितले की, युरोपीय देश रशियाच्या तेलाच्या खरेदीवर भारतावर शुल्क लादण्याच्या प्रयत्नात वॉशिंग्टनसोबत सामील होण्यास नकार देत आहेत. भारत-युरोप व अमेरिका-युरोप यांच्यातील व्यापार आणि भू-राजकीय धोरणांच्या संदर्भातील तणाव यामुळे पुन्हा समोर आला आहे.

चंदीगड महापौरपदावर भाजपचा विजय

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

चंदीगड : चंदीगड महापौर निवडणुकीत २०२६ मध्ये भारतीय जनता पक्षाने (भाजप) विजय मिळवला आहे. भाजपचे उमेदवार सौरभ जोशी १८ मतांसह शहराचे नवे महापौर म्हणून निवडून आले. त्यांनी काँग्रेसचे गुरप्रीत सिंग गब्बी (७ मत) आणि आम आदमी पक्षाचे योगेश धिंग्रा (११ मत) यांना पराभूत केले.

यावेळी वरिष्ठ उपमहापौरपदी भाजपच्या जसमनप्रीत सिंगची निवड झाली आहे. वरिष्ठ उपमहापौर पदासाठी भाजप, काँग्रेस, आप आणि एक अपक्ष उमेदवार रिंगणात होते. महापौर, वरिष्ठ उपमहापौर आणि उपमहापौर पदांसाठी सकाळी ११ वाजता मतदान सुरू झाले.

चंदीगड महानगरपालिकेत भाजपकडे १८ नगरसेवक आहेत, आपकडे ११ आणि काँग्रेसकडे सहा मत आहेत. तसेच, शहराचे खासदार मनीष तिवारी यांच्याकडे अतिरिक्त मत आहे. महापौरपदासाठी उमेदवाराला १९ मतांची आवश्यकता होती. गेल्या वर्षीच्या विपरीत, काँग्रेस आणि आपने स्वतंत्रपणे उमेदवार उभे केले, ज्यामुळे त्रिपक्षीय लढत झाली.

२०२२ मध्ये सध्याचे सभागृह स्थापन झाल्यानंतर पहिल्यांदाच तिन्ही पक्षांनी स्वतंत्रपणे महापौरपदाची निवडणूक लढवली. या निवडणुकीत भाजपने आपली ताकद कायम ठेवत चंदीगड महापौरपद जिंकले.

नव्या स्वरुपाची फसवणूक असल्याचे संबोधले

आरक्षणासाठीच्या धर्मांतरांवर न्यायालयाची चिंता

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : हरियाणामध्ये आरक्षणाचा लाभ मिळवण्यासाठी होत असलेल्या कथित धर्मांतरांवर सर्वोच्च न्यायालयाने तीव्र चिंता व्यक्त केली आहे. प्रभावशाली आणि सामाजिकदृष्ट्या मजबूत समुदायातील व्यक्ती केवळ अल्पसंख्याक आरक्षणाचा फायदा मिळवण्यासाठी धर्मांतर करत असल्याचे प्रकार वाढत असल्याचा उल्लेख करत न्यायालयाने याला 'नव्या स्वरूपाची फसवणूक' असे संबोधले. या प्रकरणाचे गांभीर्य लक्षात घेता, हरियाणाच्या मुख्य सचिवांकडून सविस्तर अहवाल मागवण्यात आला आहे.

सरन्यायाधीश सूर्यकांत आणि न्यायमूर्ती जयमाल्या बागची यांच्या खंडपीठासमोर हे प्रकरण सुनावणीस आले होते. ही याचिका हिसार येथील विद्यार्थी निखिल कुमार पुनिया याच्याशी संबंधित होती. याचिकाकर्त्याने आपण बौद्ध धर्म स्वीकारलेला असल्याचा दावा करत अल्पसंख्याक कोट्याअंतर्गत शैक्षणिक प्रवेशाची मागणी केली होती. सुनावणीदरम्यान खंडपीठाने याचिकाकर्त्याच्या सामाजिक पार्श्वभूमीबाबत विचारणा केली. त्यावर वकिलाने तो जाट पुनिया समुदायातील असल्याचे मान्य केले. यानंतर मुख्य न्यायाधीशांनी तीव्र शब्दांत प्रतिक्रिया देत प्रश्न उपस्थित केला की, प्रभावशाली जाट पुनिया समुदायातील व्यक्ती अल्पसंख्याक कशी ठरू शकते. याचिकाकर्ता नेमका कोणत्या सामाजिक गटातून येतो, हे स्पष्ट करण्याची गरज असल्याचे न्यायालयाने नमूद केले. वकिलाने धर्मांतर हा व्यक्तीचा घटनात्मक अधिकार असल्याचा युक्तिवाद केला आणि याचिकाकर्ता आता बौद्ध असल्याने त्याला अल्पसंख्याक दर्जा मिळायला हवा, असे सांगितले. मात्र, न्यायालयाने हा युक्तिवाद फेटाळून लावत याचिका फसवी असल्याचे ठरवले आणि ती नामंजूर केली.

याचिकेपुरतेच मर्यादित न राहता, सर्वोच्च न्यायालयाने हरियाणा राज्यातील अल्पसंख्याक प्रमाणपत्रे देण्याच्या संपूर्ण प्रक्रियेवर गंभीर प्रश्न उपस्थित केले.

राज्यात अल्पसंख्याक दर्जा देण्यासाठी कोणते नियम आणि मार्गदर्शक तत्त्वे लागू आहेत, याचा तपशील सादर करण्याचे निर्देश मुख्य सचिवांना देण्यात आले आहेत. न्यायालयाने काही मूलभूत प्रश्न उपस्थित केले. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतही न बसणारा, सामान्य प्रवर्गातील उमेदवार केवळ धर्म बदलून एका रात्रीत अल्पसंख्याक ठरू शकतो का, याबाबत स्पष्टीकरण मागण्यात आले. याशिवाय, पूर्वीच्या शैक्षणिक अर्जांमध्ये स्वतःला सामान्य प्रवर्गातील उमेदवार म्हणून घोषित करणारी व्यक्ती केवळ आरक्षणाचा लाभ मिळवण्यासाठी नंतर स्वतःला बौद्ध अल्पसंख्याक म्हणून घोषित करू शकते का, हा मुद्दाही न्यायालयाने अधोरेखित केला.

न्यायालयाच्या मते, भारतातील धार्मिक अल्पसंख्याकांना शिक्षण आणि नोकरी क्षेत्रात दिले जाणारे विशेष लाभ ऐतिहासिक आणि सामाजिक कारणांमुळे आहेत. हरियाणामध्ये जाट समुदाय हा सामाजिक, आर्थिक आणि राजकीयदृष्ट्या प्रभावशाली मानला जातो. अशा समुदायातील व्यक्तींनी केवळ लाभासाठी धर्मांतर करून अल्पसंख्याक दर्जा मिळवणे मान्य केल्यास, त्याचा फटका खऱ्या अर्थाने वंचित आणि संरक्षणाची गरज असलेल्या अल्पसंख्याकांना बसेल, अशी चिंता खंडपीठाने व्यक्त केली. अल्पसंख्याक दर्जाचा गैरवापर होत आहे का, याचा निर्णय घेण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालय आता हरियाणा सरकारच्या अहवालाची प्रतीक्षा करत आहे. धार्मिक स्वातंत्र्य आणि आरक्षण धोरण यांच्यातील सीमारेषा नेमकी कुठे आखली जावी, या मूलभूत प्रश्नावर हे प्रकरण महत्त्वाचे ठरण्याची शक्यता आहे.